

**Dokument
Svjetske banke**

SAMO ZA SLUŽBENU UPOTREBU

Izvještaj No.

MEĐUNARODNA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ

PROGRAMSKI DOKUMENT ZA PREDLOŽENI ZAJAM

U IZNOSU EKVIVALENTNOM 50 MILIONA US\$

ZA

BOSNU I HERCEGOVINU

ZA

ZAJAM ZA RAZVOJNU POLITIKU POSLOVNOG AMBIJENTA

(Datum)

Odjeljenje za razvoj privatnog/financijskog sektora (ECSPF)
Jedinica za zemlju jugoistočne Evrope (ECCU 4)
Evropa i centralna Azija (ECA)

Ovaj dokument ima ograničenu distribuciju i korisnici ga mogu upotrebljavati samo za obavljanje svojih službenih dužnosti. Njegov se sadržaj, inače, ne smije objavljivati bez odobrenja Svjetske banke.

BOSNA I HERCEGOVINA
FISKALNA GODINA
Mjesec, dan – mjesec, dan

EKVIVALENTI VALUTA
(Kurs valute efektivan na *dan*)
Jedinica valute
US\$1,00

SKRAĆENICE I AKRONIMI
(kako je primjenljivo, plus ostali)

BiH	Bosna i Hercegovina
BAM	Konvertibilna marka
CPS	Strategija partnerstva sa zemljom
CFAA	Procjena financijske odgovornosti u zemlji
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
BDP	Bruto-domaći proizvod
BNP	Bruto-nacionalni proizvod
IBRD	Međunarodna banka za obnovu i razvoj
IDA	Međunarodna asocijacija za razvoj
IFC	Međunarodna financijska korporacija
IMF	Međunarodni monetarni fond
INTOSAI	Međunarodna organizacija Vrhovnih institucija za reviziju
JSAN	Zajednička savjetodavna bilješka osoblja
LDP	Pismo o razvojnoj politici
MDGs	Milenijski razvojni ciljevi
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u Republici Srpskoj
MPVŠ	Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u Federaciji BiH
MERI	Ministarstvo energetike, rudarstva i industrije u Federaciji BiH
MEORS	Ministarstvo ekonomskih odnosa i regionalne saradnje u Republici Srpskoj
MF	Ministarstva financija na entitetskom nivou
MFT	Ministarstvo financija i trezora
MP	Ministarstvo pravde
MPUGE	Ministarstvo prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije u Republici Srpskoj
MT	Ministarstvo trgovine u Federaciji BiH
MTT	Ministarstvo trgovine i turizma u Republici Srpskoj
MTEF	Srednjoročni okvir rashoda
RS	Republika Srpska
SBA	Stand-by aranžman
SDR	Specijalna prava vučenja

Potpredsjednica: Laura Tuck

Direktorica za zemlju: Ellen A. Goldstein

Viša direktorica praksi: Anabel Gonzales

Šefica praksi: Paloma Anos Casero

Vođa projektnog tima: Wolfgang Fengler

SADRŽAJ

1. UVOD I KONTEKST ZEMLJE.....	5
2. OKVIR MAKROEKONOMSKE POLITIKE.....	7
2.1 NEDAVNA EKONOMSKA KRETANJA	7
2.2 MAKROEKONOMSKI IZGLED I ODRŽIVOST DUGA	9
2.3 ODNOSI S MMF-om	14
3. VLADIN PROGRAM	14
4. PREDLOŽENA OPERACIJA.....	16
4.1 VEZA S VLADINIM PROGRAMOM.....	16
4.2 PRETHODNE AKTIVNOSTI, REZULTATI I ANALITIČKA OSNOVA.....	18
4.3 VEZA S CAS-om i DRUGIM OPERACIJAMA BANKE.....	23
4.4 KONSULTACIJE, SARADNJA S RAZVOJNIM PARTNERIMA	24
5. OSTALA PITANJA DIZAJNA I PROCJENE PROGRAMA.....	25
5.1 SIROMAŠTVO I SOCIJALNI UTICAJI.....	25
5.2 UPRAVLJANJE JAVNIM FINACIJAMA, ISPLATA I REVIZIJA	28
5.3 MONITORING I EVALUACIJA	30
6. REZIME RIZIKA I UBLAŽAVANJE.....	30

TABELE

Tabela 1: Ključni ekonomski indikatori za BiH	7
Tabela 2: Projicirani budžeti generalne vlade i entiteta za 2014.g. prije poplava	10
Tabela 3: Izabrani Doing Business Indikatori za BiH i poređenje s regijom	14
Tabela 4: Prethodne aktivnosti za DPL i analitička osnova i status reformi	19
Tabela 5: Program Svjetske banke u BiH u vezi s konkurentnošću	24
Tabela 6: Operacije generalne vlade 2010-2016 (procenat BDP-a) Error! Bookmark not defined.	

SLIKE

Slika 1: Fiskalni bilans i rast BDP-a.....	8
Slika 2: Održivost vanjskog duga BH.....	13

ANEKSI

Aneks 1: Matrica politike i rezultata	32
Aneks 2: Pismo o razvojnoj politici..... Error! Bookmark not defined.	
Aneks 3: Odnosi s MMF-om	38
Ankes 4: Procjene prije poplave	

Svjetska banka izuzetno cijeni blisku saradnju s državnim i entitetskim vladama na pripremi ovog Zajma za razvojnu politiku (DPL). Zajam za razvojnu politiku je pripremio tim Grupe Svjetske banke kojeg čine Wolfgang Fengler (vođa projektnog tima, TTL), Ruvejda Aliefendić, Simon Davies, Senka Eminagić, Sandra Hlivnjak i Tarik Šahović. U osnovnom timu su bili i Nichola Dyer, Gallina Andronova Vincelette, Caterina Ruggeri Laderchi, Lamija Marijanović, Esmā Kreso, Maria Davalos, Lidia Ceriani, Jose Janeiro, Maiada Kassem, Elena Kantarovich, Nejme Kotere, Charlotte Wu Homme i Lejla Zaimović.

REZIME PREDLOŽENOG ZAJMA I PROGRAMA
ZAJAM ZA RAZVOJNU POLITIKU
ZA BOSNU I HERCEGOVINU

Zajmoprimac	Bosna i Hercegovina
Agencija za implementaciju	Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo financija Republike Srpske, Ministarstvo financija Federacije BiH.
Financijski podaci	Zajam IBRD-a od 50 miliona \$.
Tip operacije	Zajam za razvojnu politiku
Stubovi operacije i razvojni cilj(evi) programa	Razvojni cilj je unaprjeđenje poslovnog ambijenta u Bosni i Hercegovini putem olakšanja pokretanja poslovnih djelatnosti, pojednostavljivanja investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje, te pojednostavljivanje procesa prekogranične trgovine. Ova Operacija je dizajnirana u tri stuba: 1) Olakšanje pokretanja poslovne djelatnosti; 2) Pojednostavljivanje investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje; i 3) Pojednostavljivanje procesa prekogranične trgovine.
Indikatori rezultata	<p>Stub 1: Olakšanje pokretanja poslovne djelatnosti:</p> <p>FBiH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Troškovi i vrijeme registracije firme smanjeni do 20 procenata • Specifične notarske tarife za pokretanje poslovne djelatnosti smanjene za 15 procenata <p>RS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Početni kapital za novo-osnovana društva ograničene odgovornosti je 1 KM. • Notarske tarife smanjenje za 30 procenata. • Procedure registracije firme smanjene na 5 koraka (s 11) • Vrijeme registracije firme smanjeno na 3 dana (s 23) <p>Stub 2: Pojednostavljivanje investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje:</p> <p>FBiH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povećana efektivnost inspekcija za 15 procenata • Smanjeni troškovi poslovanja za najmanje 10 procenata nakon uvođenja inspekcije zasnovane na riziku <p>RS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrijeme potrebno za pribaljevanje pojedinačne dozvole smanjeno na maksimalno 15 dana • Direktne i indirektne uštede kao rezultat novih zakona procijenjene na 17 miliona KM godišnje <p>Stub 3: Pojednostavljivanje procesa prekogranične trgovine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje direktnih i indirektnih troškova pribavljanja licenci, dozvola i odobrenja u vezi s procedurama uvoza/izvoza za sedam ključnih izvoza (drvo; voće i povrće; meso; bazični materijali; mliječni proizvodi; električni aparati i metal) za 5 procenata jednokratno (2 miliona KM) u oba entiteta.
Rangiranje sveukupnog rizika	Značajan. Složena vladajuća struktura, političke napetosti i predstojeći izbori krajem 2014.g. ukazuju na značajne rizike za srednjoročni uspjeh ove operacije. Ti se rizici ublažavaju snažnim angažmanom u cijeloj zemlji, uključujući i putem tekuće tehničke pomoći koju Svjetska banka i IFC pružaju u oba entiteta, a koja je potkrijepljena snažnim programom reformi.
ID Operacije	P146740

PROGRAMSKI DOKUMENT ZA PREDLOŽENI ZAJAM ZA BOSNU I HERCEGOVINU

1. UVOD I KONTEKST ZEMLJE

- 1. Ovaj programski dokument opisuje predloženi Zajam za razvojnu politiku (DPL) za Bosnu i Hercegovinu (BiH) u iznosu od 50 miliona US\$.** Ova operacija pruža podršku za kritične reforme na unaprijeđenju poslovnog ambijenta u oba entiteta: *Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj*. Ona nadopunjava postojeći Stand-by aranžman (SBA) s MMF-om, a predstavlja i dio šireg angažmana Grupe Svjetske banke na unaprijeđenju konkurentnosti i otvaranju radnih mjesta u BiH.
- 2. DPL uzima u obzir složenu institucionalnu strukturu zemlje.** BiH se sastoji od dva entiteta: *Federacija Bosne i Hercegovine* (FBiH), koja je dalje decentralizirana na deset kantona i *Republika Srpska* (RS), pri čemu su centralne funkcije, poput vanjske politike i odbrane, u nadležnosti državnog nivoa. Pored toga, 1999.g je uspostavljen i Distrikt Brčko (DB) kao samoupravna administrativna jedinica. Ovakav insitucionalni okvir znači da se napredak na bitnim reformama politike može ostvarivati samo ako ih entiteti podržavaju i provode. Politička blokada koja karakterizira insitucionalni kontekst BiH zahtijeva fleksibilnost kada je riječ o dizajnu ovog Zajma za razvojnu politiku.
- 3. Ekonomija BiH se oporavljala, prije nedavnih poplava.** U 2013.g. je ostvaren ekonomski rast od 1,8 procenata, po osnovu oporavka izvoza, a prije poplava, rast za 2014.g. je bio prognoziran na 2 procenta. Stabilna valuta (Valutni odbor), niska inflacija i relataivno čvrst finansijski sektor pogoduju održavanju stabilnog makroekonomskog okruženja. BiH i dalje zavisi od priliva kapitala, naročito doznaka iz drugih dijelova Evrope za financiranje velikog deficita tekućeg računa. Izvoz poljoprivrednih proizvoda iz zemlje je smanjen, kako se trgovina s Hrvatskom smanjila zbog njenog primjenjivanja pravila i propisa EU. To pokazuje koliko je značajno da BiH unaprijedi svoj sistem prekogranične trgovine, inspekcija i sanitarnih propisa, u svrhu otklanjanja toka roba i usluga prema međunarodnim tržištima, naročito tržištu EU.
- 4. Razarne poplave, do kojih je došlo u maju 2014.g., te ponovo početkom avgusta 2014.g. su povećale ekonomske izazove u BiH i sada se za 2014.g. prognozira usporavanje rasta.** Preliminarne procjene ukazuju na kombinirane štete i gubitke od blizu 15 procenata BDP-a. Kao posljedica toga, u 2014.g. se očekuje smanjenje ekonomskog rasta za 0,7 procenata, a udio domaćinstava koja žive u siromaštvu bi se mogao povećati za čak 1,8 procentnih poena.¹ Poplave nameću pritisak i na javne financije, te se očekuje povećanje fiskalnog deficita s -2 procenta na -4,5 procenata BDP-a. Uz malo raspoloživih domaćih resursa, dodatni finansijski nedostatak će se morati pokriti donatorskim sredstvima. Kao odgovor na poplave, u Briselu je 16. jula 2014.g. organizirana zajednička donatorska konferencija za BiH i Srbiju. Početni pokazatelji navode da će donatorska pomoć pokriti kratkoročne potrebe za rekonstrukcijom. Poplave iz avgusta 2014.g. su dodatno povećale štete, kao i potrebu za da vlada izdvoji sredstva za socijalni i ekonomski oporavak.

¹Procjenjuje se da će se udio porodica koje žive u siromaštvu prema nacionalnoj metodologiji (na osnovu EHBS podataka za 2011.g. i apsolutne linije siromaštva) povećati između 0,4 i 1,8 procentnih poena (što iznosi 4.134 do 18.602 porodica, što približno odgovara 12.700 do 57.000 novih pojedinaca koji padaju u siromaštvo).

5. **BiH sada, više nego ikad, treba nove izvore rasta i reforme za unaprjeđenje poslovnog ambijenta da bi se iskoristio potencijal zemlje za razvoj.** Domaće tržište je malo, a susjedne zemlje su sada ili dio EU ili u procesu pristupanja. Nemiri iz februara 2014.g. su samo pojačali potrebu za otvaranjem radnih mjesta, do čega može doći samo ako domaći i strani poslovni subjekti imaju povjerenja za ulaganje. Međutim, BiH je, među susjednim zemljama, rangirana kao jedno od najnepovoljnijih mjesta za poslovanje (na 131. mjestu po *Doing Business* izvještaju za 2014.g.). Ovakvo rangiranje ukazuje na kritičnu potrebu za ubrzanjem reformi u ključnim oblastima kao što su *Pokretanje poslovne djelatnosti, Pribavljanje građevinskih dozvola i Prekogranična trgovina*.
6. **Ova operacija pomaže na rješavanju duboke strukturalne neuravnoteženosti, da bi BiH mogla ostvariti veći ekonomski rast i smanjiti nezaposlenost.** Nakon završetka rata 1995.g., BiH je bilježila snažan oporavak duže od jedne decenije. Obrazac rasta između 2004.g. i 2007.g. je pokazivao nešto veći rast potrošnje najsiromašnijih 40 procenata stanovništva od ostatka distribucije (3,7 u odnosu na 3,2). Međutim, od 2007.g. zemlja ostvaruje mali rast, koji se pretače u rekordno veliku nezaposlenost od 27,5 procenata, pri čemu nezaposlenost žena dostiže 29 procenata. BiH ima i ekstremno nisku stopu zaposlenosti od 31,6 procenata. Pogoršanje oba ova indikatora od početka krize 2008.g. je dalje učvršćeno krizom u euro-zoni, a početni rezultati EHBS 2011 ukazuju da je od 2007.g. došlo do stagnacije smanjenja siromaštva. Preliminarna analiza podataka pokazuje da je potrošnja svih domaćinstava u tom periodu opala za 3 procenta.
7. **Mjere za koje se pruža podrška u okviru ovog zajma su značajne.** Od početka 2013.g., oba entiteta su ubrzala tekuće reforme poslovnog okruženja, naročito u građevinskom sektoru i putem pojednostavljenja procesa registracije firmi, što će ova operacija pojačati. Nadovezujući se na tekući angažman IFC-a i Svjetske banke na pružanju pomoći za unaprjeđenje investicione klime, vlada finalizira ključne reforme. Predložena operacija ima tri stuba, koji će obuhvatiti ključne reforme u oba entiteta:
 - *Stub I. Olakšanje pokretanja poslovne djelatnosti:* pojednostavljenje i smanjenje procedura i troškova registracije firmi, smanjenje notarskih tarifa i uvođenje modernih praksi korporativnog upravljanja za društva ograničene odgovornosti.
 - *Stub II. Pojednostavljenje investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje:* pojednostavljenje postojećih inspekcija i procesa pribavlja građevinskih dozvola.
 - *Stub III. Pojednostavljenje procesa prekogranične trgovine:* pojednostavljenje i smanjenje dokumenata, vremena i troškova pribavljanja licenci, dozvola i odobrenja u vezi s uvoznim/izvoznim procedurama u izabranim sektorima u oba entiteta.
8. **Predloženi DPL su pripremili Svjetska banka i IFC.** Ova se operacija nadovezuje na opsežan program tehničke pomoći IFC-a, koji obuhvata ključne oblasti ove operacije, uključujući olakšanje trgovine, propisa u građevinskom sektoru i pripremu novog zakona o preduzećima i uredbe o notarskim tarifama. Za ostale elementne programa reforme, kao što su unaprjeđenje zakona o inspekcijama i zakona o registraciji firmi, podršku pruža tehnička pomoć Svjetske banke. Svjetska banka i IFC će zajednički pratiti i pružati podršku za implemetnaciju naredne faze reformi u oba entiteta.

2. OKVIR MAKROEKONOMSKE POLITIKE

2.1 NEDAVNA EKONOMSKA KRETANJA

9. **Nakon negativnog rasta u 2012.g., indikatori ukazuju na skroman oporavak ekonomskih aktivnosti u 2013.g., zasnovan na izvozu.** Industrijska proizvodnja je porasla za 7,1 procenat u 2013.g., vođena snažnim učinkom prerađivačke industrije, koji je porastao za 17,1 procenat. To je oživljavanje bilo zasnovano na rastu izvoza, pri čemu je izvoz roba porastao za 6,6 procenata na godišnjem nivou. Predvodio je izvoz energije (rast od 34 procenta), praćen kapitalnim dobrima (rast 12,5 procenata) i potrošačkim robama (trajna dobra 10,6 procenata, potrošna 7,3 procenta). Proizvodnja poluproizvoda, mimo energije, je opala, ukazujući da je proizvodnja poluproizvoda uglavnom opsluživala vlastiti prerađivački sektor BiH. Sveukupno, ekonomski rast u 2013.g. je bio 1,8 procenata, prateći oporavak potražnje za izvozom, a prije poplava, rast u 2014.g se prognozirao na 2 procenta (Tabela 2).

Tabela 1: Ključni ekonomski indikatori za BiH

	2011.	2012.	2013. Proc.
Rast BDP-a	1,0	-1,1	1,8
Inflacija	3,7	2,0	0,3
Stopa nezaposlenosti	27,6	28,0	27,5
<i>Kao procenat BDP-a</i>			
Potrošnja	108,7	108,6	106,2
Bruto akumulacija kapitala	15,6	16,0	16,6
Domaća štednja	6,4	6,3	8,6
Bilans štednja-ulaganje	-9,2	-9,7	-7,9
Fiskalni sektor			
Prihodi	46,1	46,3	45,9
Rashodi	48,9	49,0	48,1
Fiskalni bilans	-2,8	-2,7	-2,2
Javni dug	40,5	45,1	44,9
Vanjski sektor			
Bilans tekućeg računa	-9,9	-9,7	-5,4
Vanjski dug	49,1	52,4	53,0
Strane direktne investicije (neto)	2,6	2,1	1,9
Bruto službene rezerve (u mjesecima uvoza)	5,4	5,4	5,2

Izvor: MMF, vlasti i procjene osoblja

10. **Valutni odbor i dalje omogućava monetarnu stabilnost i inflacija je u 2013.g. ostala niska.**² Inflacija je opala s oko 2 procenta u 2012.g. (pri čemu je osnovna inflacija ispod 1 procenta) da bi u 2013.g. prešla u negativnu (-0,1 procenat). Devizne rezerve koje su od ključnog značaja za očuvanje monetarne stabilnosti su ostale na prikladnom nivou tokom

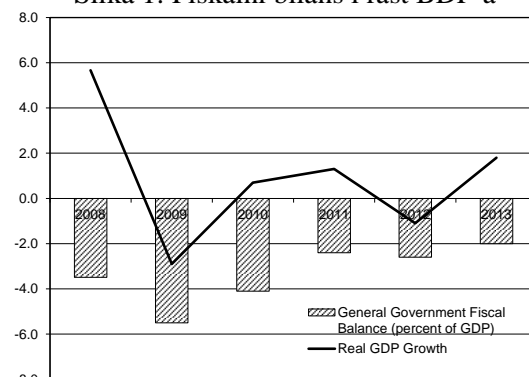
² BH konvertibilnom markom (KM) upravlja Valutni odbor uz fiksni kurs od KM 1,96: EUR1.

2013.g., od oko 5 mjeseci uvoza. Kao rezultat stabilnog nominalnog valutnog kursa i niže inflacije u BiH nego u njenim glavnim trgovinskim partnerima, u toku 2013.g je došlo do neznatne deprecijacije stvarnog efektivnog valutnog kursa (REER) (-0,6 procenata u odnosu na prethodnu godinu). To ukazuje da je došlo do povećanja konkurentnosti cijena domaće ekonomije u poređenju s njenim glavnim trgovinskim partnerima.

11. **Devizna pozicija se tokom 2013.g. popravila, nakon dvije godine velikog deficita tekućeg računa.** Trgovinski deficit je opao s 32,8 procenata BDP-a u 2012.g. na 29,6 procenata BDP-a u 2013.g., zahvaljujući većem izvozu električne energije i roba. Ukupni izvoz roba je povećan za 8,7 procenata u poređenju s 2012.g., odražavajući određeno povećanje vanjske potražnje. Istovremeno, uvoz roba je smanjen za -1,5 procenata. Deficit tekućeg računa (CAD) je financiran kombinacijom stranih direktnih investicija (FDI), doznaka, grantova i stranih kredita. FDI su dostigle 1,8 procenata BDP-a u prvoj polovini godine, ali su potom u drugoj polovini godine razočarale, završivši na ukupno 1,9 procenata za cijelu godinu. Ostatak CAD-a se financirao *Ostalim investicijama* (aktiva i pasiva stanovništva) i vanjskim zaduživanjem (uključujući i od MMF-a).
12. **Doznake su i dalje značajan izvor finansijskih tokova za BiH.** Doznake su se održale tokom krize i ostale i dalje glavni dio stranog financiranja, dijelom zbog većih ekonomskih integracija s EU. U 2013.g. doznake u užem smislu (nakanade radnika i doznake) su iznosile 10,5 procenata BDP-a (neznatan rast u odnosu na 10,4 procenta u 2012.g.), a u širem smislu (uža definicija, plus privatni tekući transferi) 15,8 procenata BDP-a (smanjenje sa 16,5 procenata BDP-a u 2012.g.). Doznake su ostale dosta stabilne tokom prethodnih godina, iako, izražene kao procenat BDP-a, bilježe trend smanjenja u zadnjih par godina.
13. **Iako je bankarski sektor ostao stabilan i smanjena je njegova zavisnost od stranog financiranja, nenaplativi zajmovi (NPL-ovi) su nastavili rasti tokom 2013.g.** Mnoge od banaka u stranom vlasništvu, koje dominiraju u bankarskom sistemu, postepeno smanjuju svoju izloženost. Neke od najvećih banaka u BiH su smanjile svoje bilanse, da bi isplatile štednju ili zajmove od svojih matičnih banaka. Vanjske obaveze banaka, koje su činile 31 procenat ukupnih obaveza banaka na kraju 2008.g., su smanjenje na 17,7 procenata ukupnih obaveza banaka na kraju 2012.g. i nastavile su padati tokom 2013.g., dostižući 14,7 procenata na kraju godine. Na NPL-ove je otpadalo 13,5 procenata ukupnih zajmova u 2012.g., a do kraja decembra 2013.g. su dostigli 15,1 procenat.

14. **BiH se suočila sa značajnim izazovom održavanja oprezne fiskalne politike zbog svjetske finansijske krize.** Vlasti su počele fiskalnu konsolidaciju u 2010.g. i smanjile deficit na 2,0 procenta u 2013.g. (u skladu sa zahtjevima MMF-ovog programa) s 5,5 procenata BDP-a u 2009.g. (Slika 1). Ta je konsolidacija bila neophodna zbog smanjenja prihoda (uglavnom zbog porasta povrata PDV-a i poreskih dugovanja) i nedovoljnog financiranja. U 2013.g., slab ekonomski učinak je smanjio prihode za 1,3 procenta

Slika 1: Fiskalni bilans i rast BDP-a

BDP-a (Tabela 2), pri čemu su direktni porezi i socijalna davanja bili najviše pogođeni. Postoje određene bojazni da se neto prihodi od indirektnih poreza još uvijek nisu oporavili kako je bilo projicirano, zbog velikog povrata PDV-a tokom godine do sada. Da bi se zadržalo održivo fiskalno stanje u svjetlu smanjenja prihoda, poduzete su mjere za smanjenje rashoda. Javni rashodi su bili (i ostali) prekomjerno koncentrirani na oblasti koje ne doprinose rastu. Aktivnosti na ograničavanju tekuće potrošnje u 2013.g. su bile slabe, pri čemu su plate u javnom sektoru i socijalna davanja zajedno činili 27 procenata BDP-a. Ukupni rashodi su opali za 1,9 procenata u 2013.g. Javni rashodi su bili i ostali, prekomjerno koncentrirani na oblasti koje ne doprinose rastu.

- 15. Ukupni javni dug je nešto smanjen u 2013.g. i smatra se održivim.** Na kraju 2013.g. javni dug BiH je dostigao 42,5 procenata BDP-a, a u 2012.g. je bio 46,3 procenta. Javni dug u 2013.g. su činili vanjski dug (28, 1 procenat BDP-a) i domaći dug (14,5 procenata BDP-a). Vanjski dug je dominantno po povoljnim uslovima prema Međunarodnim finansijskim institucijama (IFI).

2.2 MAKROEKONOMSKI IZGLED I ODRŽIVOST DUGA

- 16. Prije poplava, očekivao se polagani oporavak ekonomskog rasta u srednjoročnom periodu.** Rast je dostigao 1,8 procenata u 2013.g. vođen u velikoj mjeri izvozom. Prije poplava, bio je projiciran postepen rast u srednjoročnom periodu na 3,5 procenata do 2015.g., zasnovan na povećanju izvoza, nastavku stabilnog priliva doznaka i određenom napretku na implementaciji strukturalnih reformi.
- 17. Potencijal srednjoročnog rasta BiH ekonomije ograničavaju dva glavna strukturalna faktora.** Prvi je slabo poslovno okruženje, koje još uvijek treba značajne reforme i koje otežava investicije i rast. Drugi je fiskalna politika koja ostaje fokusirana na redistribuciju prihoda, umjesto na rast. Jačanje upravljanja javnim financijama, uključujući i politike i prakse upravljanja javnim dugom, kao i fokusiranje na potrošnju u oblastima koje potiču rast, će biti sastavni dio poticanja ekonomskog rasta. Da bi se iskoristio potencijal za ekonomski rast, vlasti BiH će trebati, kako unaprijediti poslovni ambijent, tako i preusmjeriti javnu potrošnju u pravcu investicija koje jačaju rast.
- 18. Osiguranje održivosti fiskalnog okvira je ključ za makro-ekonomsku stabilnost.** Prije poplava, očekivao se postepeni nastavak fiskalne konsolidacije tokom srednjoročnog perioda: od deficita od 2,7 procenata u 2013.g. na uravnotežen budžet u 2018.g. U 2013.g. fiskalna politika je imala za cilj smanjenje deficita generalne vlade na 2 procenta. Posljednji Globalni fiskalni okvir za period 2014.-16.g. (koji utvrđuje sveukupni iznos potrošnje i udio budžeta Institucija BiH) je u skladu sa srednjoročnim fiskalnim ciljevima.
- 19. Bez obzira na pozitivan srednjoročni izgled u širem smislu, financiranje rashoda u 2014.g. je predstavljalo izazov za oba entiteta, čak i prije nego što su poplave povećale potrebe za rashodima.** Nakon razočaravajućeg učinka u 2013.g., oba entiteta su primijenila oprezan pristup procjeni prihoda i zasnovala svoje preliminarne budžete na prognozama prihoda koje su bile manje od MMF-ovih. Oba entiteta procjenjuju da će biti u stanju podnijeti kratkoročni dug, ali su oprezni kada je riječ o emisiji dodatnog kratkoročnog duga

prema bankarskom sektoru. U FBiH nije jasno da li će biti dovoljne potražnje od bankarskog sektora za značajniji dodatni javni dug, obzirom da su neke banke navodno dostigle svoj limit izloženosti javnom dugu. Pokrivanje preostalog finansijskog deficita za 2014.g. (prije poplava) se očekivalo iz vanjskih izvora, uglavnom MMF i Svjetska banka (Tabela 3).

Tabela 2: Projekcije budžeta generalne vlade i entiteta za 2014.g. prije poplava.

	BiH		FBiH	RS
	% GDP	KM	KM	KM
Prihodi	46,5	12646	7409,5	4030,9
Porezi	23	6093,4	3314,5	1839,1
Direktni porezi	3,6	951,3	528,3	398,8
Indirektni porezi	19,4	5109,7	2774,7	1420,7
Ostali porezi	0	32,4	11,4	19,6
Doprinos za socijalno osiguranje	15,4	4331,7	2822,6	1471,2
Grantovi	2,5	568,7	379,8	185,6
Ostali prihodi	5,6	1652,3	892,6	534,9
Rashodi	48	13024,2	7728,8	4088,9
Troškovi	41,3	11245,7	6558	3571,1
Naknada zaposlenima	12,3	3367,9	1722	917,4
Korištenje roba i usluga	10,6	2883,2	1605,1	996,8
Socijalna davanja	14,4	3948,8	2602,6	1305,6
Kamata	0,9	237	119,6	116,1
Subvencije	1,4	361,4	237,2	111,6
Ostali troškovi	1,6	463,2	271,5	123,5
Neto ostvarena nefinancijska sredstva	6,7	1778,6	1170,8	517,8
Ostvarena nefinancijska sredstva	6,9	1852	1181,5	579,7
Kapitalna potrošnja iz stranog financiranja	4,1	1110,3	846,4	263,1
Kapitalna potrošnja iz domaćeg financiranja	2,8	741,7	335,1	316,6
Upravljanje nefinancijskim sredstvima	0,1	73,4	10,7	62
Bruto/neto operativni bilans (prihodi minus troškovi)	4,8	1400,4	851,5	459,8
Neto davanje/uzimanje zajmova (prihodi minus rashodi)	-1,4	-378,2	-319,3	-58
Neto ostvarena finansijska sredstva	0,4	105,6	-52,3	128,2
Neto stvorene obaveze	-0,1	-11,2	-63,6	21,7
Financijski deficit	-1,9	-495,0	-330,6	-164,5
Identificirno financiranje	1,9	495,0		
MMF	1,7	452,4		
WB	0,2	42,6		

Izvor: MMF. Napomena: FBiH plus RS budžet ne daju zbir BiH zbog Distrikta Brčko i ostalih budžeta.

20. Međutim, nedavne poplave su značajno promijenile ekonomski izgled za 2014.g. Preliminarne procjene šteta i gubitaka nanesenih poplavom daju troškove poplave blizu 15

procenata BDP-a u smislu šteta (9,3 procenta BDP-a) i gubitaka (5,6 procenta BDP-a) u 2014.g. u Bosni i Hercegovini (BiH). To iznosi oko 1,8 milijardi \$ šteta i 1,1 milijarda \$ gubitaka. Najteže pogođeni sektori su poljoprivreda, transport i proizvodne djelatnosti. Kao posljedica, očekuje se da će ekonomija BiH zabilježiti smanjenje od 0,7 procenta u 2014.g. Trgovinski deficit će vjerovatno doći pod pritisak, povećavajući se na 34,3 procenta BDP-a u 2014.g., dok se za deficit tekućeg računa projicira povećanje s početnih 7,8 procenta na 9,7 procenta BDP-a u 2014.g. Pored toga, posljednje raspoložive (ne konačne, već preliminarne) projekcije ukazuju da će se, kao posljedica poplava, udio siromašnih domaćinstava možda povećati za 1,8 procentnih poena, (na 20,5 procenta).

21. **Procjenjuje se da će fiskalni uticaji biti značajni.** Očekuje se da poplave nametnu dodatni pritisak na javne financije, povećavajući fiskalni deficit s ranija 2 procenta BDP-a na 4,5 procenta BDP-a u 2014.g. (Tabela 3). Entitetske vlade su počele rebalans svojih budžeta za 2014.g., obzirom da se očekuje pad prihoda i povećanje potreba za potrošnjom kao posljedica nedavnih poplava.

Tabela 3. Procjene finansijskih potreba prije i poslije poplava				
	Početne (prije poplava)	Poslije poplava		
		KM Mil.	EUR Mil.	USD Mil.
Financijski deficit	526	1196	610	854
Identificirano				
financiranje	526	755	385	540
MMF	452	639	326	457
WB	73	101	52	72
Ostali	0	15	8	11
Neidentificirano financiranje	0	441	225	315
<i>Deficit (% BDP)</i>	<i>-2.0%</i>	<i>-4.5%</i>		
<i>Neidentificirano financiranje (% BDP)</i>	<i>0.0%</i>	<i>1.7%</i>		
Potrebe za vanjskim financiranjem kao % BDP:		4.6%		

22. **Kao rezultat poplava, javio se značajan deficit u javnom sektoru od 1,7 procenta BDP-a, čije se financiranje očekuje putem dodatne podrške od međunarodnih partnera.** U Briselu je 16. jula 2014.g. na zajedničkoj donatorskoj konferenciji (za Bosnu i Hercegovinu i Srbiju) obećana pomoć za oporavak i rekonstrukciju za Bosnu i Hercegovinu u iznosu od 809 miliona EUR, što bi bilo dovoljno za pokrivanje novo-stvorenog finansijskog deficita.

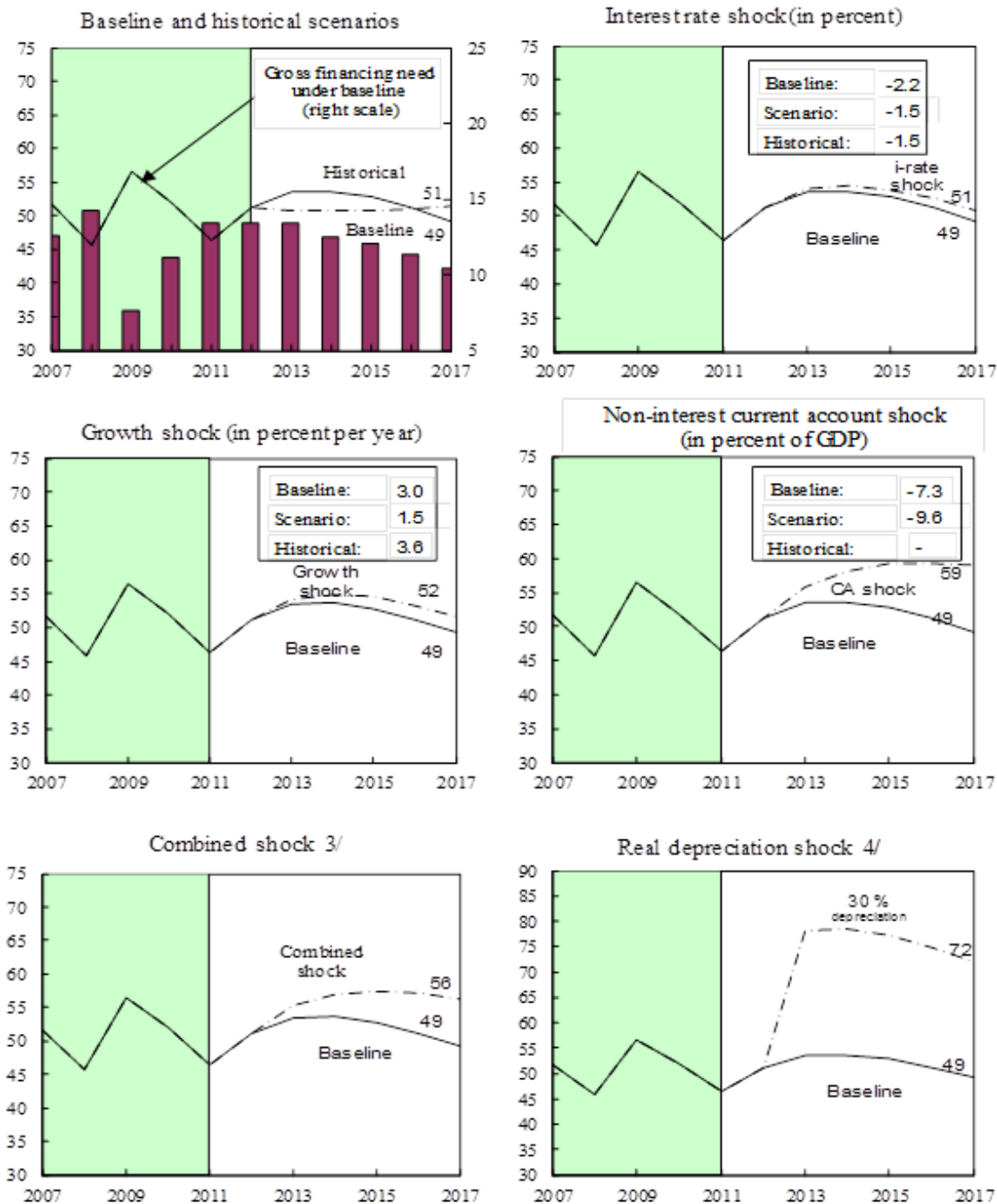
23. **Bez obzira na neizvjesnosti u vezi s nekim detaljima implementacije programa rekonstrukcije, makroekonomski okviri se smatraju adekvatnim.** U zavisnosti od obećane donatorske podrške (bilateralna, EC i IFI) i uspješnosti aktivnosti rekonstrukcije, dug javnog sektora se smatra održivim u sredndjoročnom periodu. MMF-ov 6. i 7. pregled SBA (završen 30. juna 2014.g.) je donio slične zaključke, a reforme koje se podržavaju putem ovog DPL-a će doprinijeti daljem poticanju održivog ekonomskog rasta u

srednjoročnom periodu. Paraleleno, unaprjeđenje naplate prihoda i povećanje nekih ' poreza na grijeh' će pomoći ublažavanju teškog fiskalnog stanja uzrokovanog troškovima rekonstrukcije i zadržavanja duga na održivom nivou.

24. **Uz dovoljnu donatorsku podršku, očekuje se da će vanjski dug biti ograničen u srednjoročnom periodu.** Vanjski dug BiH se u 2013.g. sastojao od javnog vanjskog duga (28 procenata BDP-a) i procijenjenog privatnog vanjskog duga (25 procenata BDP-a, Slika 2). Ne postoje sveobuhvatne statistike o privatnom vanjskom dugu u BiH. Najveći udio (60 procenata) tog duga otpada na banke u stranom vlasništvu, uglavnom po osnovu supsidijarnog zaduživanja od njihovih matičnih banaka za financiranje svog poslovanja u BiH. Preostali dio privatnog vanjskog duga otpada na brojna velika industrijska preduzeća (Željezara i Aluminijum, veliki međunarodni trgovački lanci) koji se mogu zaduživati direktno kod poslovnih banaka u inostranstvu. Očekuje se da vanjski dug u srednjoročnom periodu ostane na održivoj putanji.
25. **Na domaćem planu, BiH ima ograničen formalni javni dug, obzirom da se obveznice nisu emitirale do 2007.g.** Obveznice su emitirane da bi se pokrila značajna domaća potraživanja nagomilana kao posljedica rata u periodu 1992.-95.g. i time uzrokovan fiskalni pritisak. Kao odgovor na sudske presude individualnih nosilaca potraživanja i značajne razlike u sudskim presudama za slična potraživanja, oba entiteta su 2004.g. donijela zakone koji su konkretno uredili vrste i iznose važećih potraživanja. Uz manje izuzetke, zakoni su podijelili potraživanja u dvije velike grupe: obaveze po osnovu stare devizne štednje i obaveze po osnovu ratnih šteta. Isplata tih obveznica je već počela. Međutim, sudovi i dalje razmatraju potraživanja i može doći do produžetka roka za verifikaciju potraživanja po osnovu stare devizne štednje. Obzirom na ograničen razvoj domaćih finansijskih tržišta, vlade u BiH se ne oslanjaju na njih za redovnu emisiju obveznica³.
26. **U 2014.g. se očekuje rast javnog duga, ali u srednjoročnom periodu javni dug ostaje održiv.** Prema nedavnoj analizi održivosti duga, očekuje se rast vanjskog javnog duga s 27,9 procenata u 2012.g. na 31,5 procenata u 2014.g., dok se za ukupni javni dug projicira povećanje s 44,9 procenata u 2013.g. na 46,7 procenata u 2014.g. Projicira se manji pad potreba za vanjskim financiranjem u srednjoročnom periodu s 9 procenata BDP-a u 2013.g., na 8,4 procenta do 2018.g. Ovaj scenarij je zasnovan na sveukupnom makroekonomskom okviru koji podrazumijeva ograničenje javnih rashoda u srednjoročnom periodu. Taj je scenarij osjetljiv na naglu deprecijaciju valute, šok CAD koji nije vezan za kamate, neočekivano smanjenje rasta BDP-a ili neadekvatnu fiskalnu konsolidaciju. Naročito bi deprecijacija od 30 procenata značila povećanje nivoa javnog duga na oko 72 procenta BDP-a u 2017.g.

³Prvu emisiju je izvršila Vlada RS u maju 2011.g. u iznosu od 15 miliona EUR trezorskih zapisa. U prvom kvartalu 2013.g. zabilježene su dvije uspješne aukcije trezorskih zapisa, prva na SASE (Sarajevska berza) s prosječnom kamtom od 1,89 procenata, što je rekordno niska kamata, a druga na BLSE (Banjalučka berza) u RS s rekordno visokom prosječnom kamatom na 6-omjesečne trezorske zapise.

Slika 1: Održivost vanjskog duga BiH
 Vezani test (Vanjski dug kao procenat BDP-a)

Izvor: MMF, podaci o zemlji i procjene osoba.

1/ Zasjenčena područja predstavljaju stvarni dug. Individualni šokovi su standardni šokovi devijacije od jedne polovine. Brojke u kvadratnim poljima predstavljaju posječne projekcije odnosnih varijabli po osnovnom i prikazanom scenariju. Prikazan je i desetogodišnji prosjek varijabli.

2/ Za istorijski scenarij, istorijski prosjeci su izračunati za desetogodišnji period, i te su informacije korištene za projekciju dinamike duga za narednih pet godina.

3/ Na realnu kamatnu stopu, stopu rasta i bilans tekućeg računa su primijenjeni šokovi devijacije od ¼.

4/ Jednokratna realna deprecijacija od 30 procenata se javlja u 2013.g.

2.3 ODNOSI S MMF-om

27. Svjetska banka i MMF ostvaruju blisku koordinaciju na pružanju pomoći BiH da se nosi s vanjskim šokovima, nedavnim poplavama i da rješava ključne ekonomske izazove. Oblasti saradnje uključuju: reforme socijalnih prava, reforme tržišta rada i mjere na unaprjeđenju poslovnog ambijenta. To uključuje nedavni pregled MMF-ovog SBA, kojeg bi vlasti željele produžiti i u 2015.g. Šesti i sedmi pregled SBA su uspješno završeni i Odbor MMF-a ih je odobrio 30. juna 2014.g. Odbor MMF-a je takođe odobrio povećanje SBA za oko 95,7 miliona EUR za zadovoljavanje hitnih potreba kao posljedica razornih poplava iz maja 2014.g. Makroekonomske osnove BiH ostaju u širem smislu stabilne, dok je unaprjeđenje poslovnog ambijenta od kritičnog značaja za postizanje boljeg ekonomskog stanja u srednjoročnom periodu.

3. VLADIN PROGRAM

28. **Razvojna strategija BiH je vođena procesom pridruživanja EU i podržavaju je i državni i entitetski nivo.** Entiteti su donijeli brojne strateške dokumente koji definiraju pravce srednjoročne politike, uključujući i nacrt Strategije razvoja i socijalne inkluzije BiH, Plan rada Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za period 2011.-2014.g., Strateški plan unaprjeđenja investicione klime u RS i Dokument ekonomske politike iz 2013.g. Strateški plan RS i Izvještaji Vlade FBiH tokom 2013.g. su naveli potrebu i mapu puta za reformu poslovnog ambijenta. Na državnom i entitetskom nivou ključna potreba za fiskalnom disciplinom je naglašena i putem SBA s MMF-om. Struktura uslova SBA daje čvrst okvir dizajniran da ograniči potrošnju, pojača reforme opštih budžetskih zakona i ojača poslovni ambijent i finansijski sektor.

29. **Jačanje poslovne klime je ključna oblast za ekonomske izgleda BiH, a nakon 2013.g. oba entiteta su iskazala opredijeljenost za značajne reforme, iako različitom brzinom.** Vlasti uviđaju da je snažan privatni sektor bitan za olakšanje otvaranja radnih mjesta, povećanje konkurentnosti i poticanje ekonomskog učinka. Poslovni ambijent u BiH je najmanje pogodan u jugoistočnoj Evropi (Tabela 4). Snalaženje kroz labirint potrebnih dozvola i odobrenja, uz preklapanje nadležnosti i neharmonizirane zakone, povećava troškove i rizike poslovanja. Entitetske vlade ulažu napore na implementaciji dugo-čekanih reformi koje bi povećale trgovinu, naročito s EU, te privukle veći nivo FDI.

Tabela 4: Izabrani Doing Business indikatori za BiH i poredenje s regijom

Zemlja	God.	DB Rangiranje	Pokretanje poslovanja	Pribavljanje građevinskih dozvola	Prekogranična trgovina
Bosna i Hercegovina	2013	130	164	172	109
		131	174	175	107
Albanija	2014	90	76	189	85
BJR Makedonija		25	7	63	89
Kosovo		86	100	136	121
Crna Gora		44	69	106	53
Srbija		93	45	182	98

Izvor: Doing Business 2014, Svjetska banka

30. **Vrijeme vladinih reformi je isto tako od kritičnog značaja.** Predstojeći opšti izbori u BiH su zakazani za sredinu oktobra 2014.g. Potrebe za ekonomskim oporavkom i politički pritisak za prevazilaženje uskih grla za produktivnost, poticanje otvaranja radnih mjesta i poboljšanje mogućnosti za trgovinu s EU i susjednim zemljama su jake i osnovane, uprkos izbijanju kratkotrajnih, ali snažnih socijalnih nemira početkom 2014.g. Nemiri su, iako neorganizirani s početnim nasiljem koje je brzo suzbijeno, potakli dalje aktivnosti od strane federalnog i kantonalnog nivoa vezane za shvatanje i utvrđivanje prioriteta ekonomskog rasta i anti-korupcijskog programa. Napredak ostvaren do sada, usred socijalnih nemira i razornih poplava koji su zadesili BiH u februaru, odnosno maju 2014.g., pokazuje vladino vlasništvo nad procesom reformi i postavlja čvrstu osnovu za ovu operaciju. Uspješna implementacija tekućeg programa reformi će: (i) promovirati razvoj aktivnog privatnog sektora; (ii) unaprijediti poslovnu klimu; i (iii) doprinijeti ponovnom pokretanju dijaloga BiH o pristupu EU.
31. **Širi program reformi će vjerovatno i dalje koristiti komplementarnu tehničku podršku Grupe Banke i partnerstva s MMF-om.** Banka i IFC će nastaviti pružati tehničku pomoć entitetima za podršku na implementaciji i praćenju aktivnosti, nakon donošenja zakona i propisa za šta DPL pruža podršku. Ovaj predloženi DPL program za poslovni ambijent će produbiti partnerstvo s MMF-om i pružiti podršku za komplementarne aspekte programa ekonomske reforme u BiH.

4. PREDLOŽENA OPERACIJA

4.1 VEZA S VLADINIM PROGRAMOM

32. **Ova operacija pruža podršku za stub konkurentnosti Strategije partnerstva zemlje (CPS) sa Svjetskom bankom i jača poslovni ambijent, kao jednu od ključnih ekonomskih mogućnosti BiH.** Ova operacija se fokusira na kritične reforme koje će unaprijediti poslovni ambijent u zemlji, povećati konkurentnost ključnih izvoznih sektora i promovirati održiv ekonomski rast. Ovaj DPL je strukturiran oko tri stuba, a njegov razvojni cilj je unaprijeđenje poslovnog ambijenta u BiH putem olakšanja pokretanja poslovnih djelatnosti, pojednostavljenja procedura inspekcije i gradnje i pojednostavljenja procesa prekogranične trgovine. Namjera ovih osnovnih politika je povećanje konkurentnosti BiH, promocija ekonomskog rasta i pružanje pomoći na olakšanju dijaloga zemlje o pridruživanju EU.
33. **DPL pruža podršku za brojne kritične zakone i propise koji će unaprijediti poslovni ambijent u zemlji.** Entitetske vlade su usvojile pakete brojnih regulatornih reformi koje doprinose najznačajnijim aktivnostima na reformi poslovnog ambijenta tokom više od jedne decenije. Ti paketi reformi uključuju novi Zakon o prostornom uređenju i gradnji (RS), Zakon o inspekcijama i Zakon o preduzećima (FBiH). Pored toga, vlade su izmijenile zakone i pod-zakonske akte da bi olakšale registraciju firmi i pojednostavile proces izdavanja licenci, dozvola i odobrenja u vezi s uvozom/izvozom za izabrane sektore.
34. **Saradnja između vlada u BiH je preduslov za uspjeh reformi.** Iako se predložene reforme odnose na pojedini entitet, njihova je svrha omogućavanje efektivnijeg poslovanja širom BiH. Između dva entiteta se ostvaruje sve veća saradnja na usklađivanju obima predloženih reformi, što ide u pravcu jedinstvenog poslovnog ambijenta u cijeloj zemlji.
35. **Ovaj DPL pruža podršku za smanjenje siromaštva stimuliranjem bržeg rasta i otvaranja radnih mjesta.** Sa stopom nezaposlenosti od 27,5 procenata (još uvijek više od nivoa u 2008.g., LFS 2013.g.) i naročito velikom nezaposlenošću osoba bez fakultetskog obrazovanja (20 procenata za osobe sa završenom ili nezavršenom osnovnom školom, 66 procenata za osobe sa samo srednjim obrazovanjem), žena (29 procenata) i mladih (59 procenata za osobe starosti 15-24 godine), otklanjanje barijera za otvaranje radnih mjesta je prioritet za povećanje prilika za zapošljavanje onih koji nisu uključeni na tržište rada (Okvir 1).

Okvir 1: Iskorjenjavanje siromaštva i ostvarivanje zajedničkog prosperiteta –Ostvarivanje

Unaprjeđenje poslovnog ambijenta u BiH će doprinijeti smanjenju siromaštva i ostvarivanju zajedničkog prosperiteta povećanjem konkurentnosti ekonomije, stvaranjem osnova za otvaranje radnih mjesta, omogućavanjem više prilika siromašnima i onima koji su u lošijem stanju da povećaju svoj životni standard i doprinijeti ekonomskom rastu, te osigurati veći i održiviji ekonomski rast. Iako još uvijek nema procjena siromaštva nakon 2007.g., empirijske simulacije ukazuju da je ekonomski pad nakon krize doveo do povećanja siromaštva.

Cilj 1 – Iskorjenjavanje ekstremnog siromaštva. BiH može iskorijeniti ekstremno siromaštvo u ovoj generaciji samo ako postigne veći i održiv rast od kojeg koristi ostvaruju najugroženiji. Procjene ukazuju da je u 2007.g. 14 procenata stanovništva Bosne i Hercegovine živjelo u siromaštvu (HBS 2007, nacionalna linija siromaštva). Iako zvanične procjene apsolutnog siromaštva iz 2011.g. još uvijek nisu raspoložive, očekuje se da je siromaštvo moglo ostati oko tih nivoa. Da bi se do 2030.g. iskorijenilo siromaštvo (Bančin prvi cilj, smanjenje siromaštva na 3 procenta), nivoi siromaštva moraju opadati skoro jedan procenat godišnje, što odgovara godišnjoj stopi rasta od 2,8 procenata do 2030.g. (uz pretpostavku da nejednakost ostaje nepromijenjena). To bi zahtijevalo značajno povećanje rasta u odnosu na sadašnje prognoze od 0,5 procenata u 2013.g. Mjere koje se podržavaju ovom operacijom imaju za cilj unaprjeđenje poslovnog ambijenta pojednostavljenjem registracije i poslovanja firmi, pojednostavljenjem procedura inspekcije, unaprjeđenjem sanitarnih standarda u poljoprivredi (jedna od ključnih oblasti potencijalnog izvoza) i olakšanjem prekogranične trgovine.

Clj 2 – Postizanje zajedničkog prosperiteta. Ova operacija ima za cilj poboljšanje ekonomskog stanja svih građana u zemlji. Siromašni, skoro-siromašni i niža srednja klasa u BiH – *donjih 40 procenata* - imaju veću vjerovatnoću da budu nezaposleni i pogođeni visokim troškovima života (HBS 2007). Pored toga, dokazi iz 2004.g. i 2007.g. pokazuju da je donjih 40 procenata ostvarivalo neznatno veći rast od ostatka distribucije. Nezaposlenost mladih je naročito velika i nameće prijetnju po socijalnu i ekonomsku stabilnost. Predložene reforme će imati za prioritet olakšanje pokretanja poslovnih djelatnosti i racionalizaciju propisa, stvaranje više prilika za poslovne djelatnosti posebno za nove firme. Analiza nedavnog ECA-inog izvještaja o radnim mjestima pokazuje da su tzv. “super star” firme (ili “Gazele”) otvarale 71 procenat novih radnih mjesta u BiH u prošlosti.

Izvor: Anketa potrošnje domaćinstava u BiH, 2007; Vraćanje na posao: Rast uz radna mjesta u Evropi i centralnoj Aziji, Svjetska banka, 2014.g.

36. Ovaj DPL posvećuje posebnu pažnju iskustvima stečenim na Prvom programskom zajmu za razvojnu politiku javnih rashoda i Kredit za usklađivanje poslovnog ambijenta (BAC). Pitanja poput apsorpcionog kapaciteta vlade i spremnosti za provođenje nekontroverznih reformi (gdje se efekti na poslovanje vide odmah) unutar jedne godine od narednog izbornog ciklusa, su pažljivo razmotrena tokom dizajniranja DPL-a. Ova se operacija nadovezuje na pod-set prvobitno predloženog programa reformi, koji u cjelini ostaje kritičan za jačanje srednjoročnih makroekonomskih izgleda zemlje. Reforme poslovnog ambijenta su realne, obzirom da postoji koncenzus i konkretne aktivnosti u oba entiteta na jačanju institucionalnog okruženja za poslovanje, bez obzira na stagnaciju u mnogim oblastima šireg programa ekonomskih reformi. Ova operacija će dati okvir za analizu i diskusije fokusirane na srednjoročne reformske aktivnosti u BiH. Predstojeći jesenji izbori u 2014.g. će vjerovatno dovesti do zastoja započetih reformi. Održavanje dijaloga, uz usklađivanje prioriteta s pristupanjem EU i ostvarivanje napretka ostaju značajni alati

⁴Ograničenost podataka trenutno onemogućava procjene indikatora zajedničkog prosperiteta za BiH. Zbog ograničenja pristupa podacima, raspoložive procjene siromaštva su još iz 2007.g. Međutim, nedavno potpisani MOU sa statističkim institucijama će omogućiti pristup ažuriranim podacima i analizama siromaštva i zajedničkog prosperiteta.

politike Grupe Svjetske banke. Politički rizik je i dalje velik, naročito u FBiH – gdje se nastavak neslaganja između vlade i parlamenta širi i izvan pitanja ekonomskih reformi i može zaustaviti zakonodavne procese.

4.2 PRETHODNE AKTIVNOSTI, REZULTATI I ANALITIČKA OSNOVA

37. **Ovaj DPL pruža podršku za ključne reforme na unaprjeđenju poslovnog ambijenta u BiH.** Dizajniran je oko tri stuba: 1) Olakšanje pokretanja poslovne djelatnosti; 2) Pojednostavljenje investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje; i 3) Pojednostavljenje prekogranične trgovine. Sve ove reforme će pomoći BiH da postane konkurentnija.
38. **Vladin nedavni analitički rad o ambijentu pogodnom za poslovanje daje osnove za ovu operaciju.** Vlasti su poduzele brojne procjene regulatornih uticaja na proces registracije firmi, uradile zakon o preduzećima i studije konkurentnosti lanaca vrijednosti u izabranim sektorima. Te su analize, zajedno s analitičkim radom ekonomskog sektora Banke, dale analitičku osnovu za ovaj projekt.
39. **Izveštaj o napretku na CPS-u iz juna 2014.g. potvrđuje strateški fokus na konkurentnost i u preostalom CPS periodu.** Usred krhkog ekonomskog opravaka, nedavnih razornih poplava i tereta oporavka s kojima se vlade suočavaju, fokus na unaprjeđenje poslovnog ambijenta, pa time i konkurentnosti, pružanjem podrške vladama putem ove operacije, daje platformu za stvaranje prilika za otvaranje radnih mjesta, aktivan privatni sektor i ekonomski rast. Rezime statusa reformi za koje DPL pruža podršku, neophodne analitičke osnove i status reformi su dati u donjoj tabeli (Tabela 5).

Tabela 5: Prethodne aktivnosti i analitička osnova i status reformi DPL-a

Prethodne aktivnosti	Analitička osnova	Status reformi
Stub 1 operacije: Olakšanje pokretanja poslovne djelatnosti		
Prethodna aktivnost #1 – Usvajanje zakonskog paketa o reformi registracije djelatnosti u Republici Srpskoj	Vladin analitički rad: Izvještaj o procjeni uticaja na proces registracije poslovne djelatnosti u RS; Bančin rad u ekonomskom sektoru (ESW): Izvještaji Doing Business 2012, 2013, 2014; Ostali analitički radovi: EC-ov Izvještaj o napretku;	Završeno; Parlament RS usvojilo cijeli paket do kraja jula 2013.g. Završeno; Vlada RS usvojila uredbu o notarskim naknadama u julu 2013.g.
Prethodna aktivnost #2 –Usvajanje od strane vlade konačnog nacrtu Zakona o preduzećima u Federaciji BiH	Vladin analitički rad: Izvještaj o procjeni regulatornog uticaja Zakona o preduzećima u FBiH; Bančin ESW: Izvještaji Doing Business 2012, 2013, 2014; Ostali analitički radovi: EC-ov Izvještaj o napretku;	Završeno; Vlada odobrila Prednacrt Zakona o preduzećima krajem oktobra 2013.g.; Parlament ga usvojio u prvom čitanju, završena javna rasprava. Vlada usvojila konačni nacrt Zakona i uputila ga na drugo čitanje 14. jula 2014.g. <i>Konačno usvajanje od strane Parlamenta se očekuje u avgustu 2014.g.</i>
Prethodna aktivnost #3 – Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji firmi; i smanjenje notarskih tarifa u Federaciji BiH	Vladin analitički rad: Izvještaj o procjeni regulatornog uticaja Zakona o preduzećima u FBiH; Bančin ESW: Izvještaji Doing Business 2012, 2013, 2014; Ostali analitički radovi: EC-ov Izvještaj o napretku;	Završeno; Parlament FBiH usvojio <i>Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji firmi</i> 30. juna 2014.g. Završeno; Ministarstvo pravde usvojilo izmjene Odluke o notarskoj tarifi, na snazi od 1. avgusta 2013.g.
Stub 2 operacije: Pojednostavljenje investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje		
Prethodna aktivnost #4 – Usvajanje novog Zakona o inspekcijama u Federaciji BiH	Vladin analitički rad: Prikupljanje i analiza podataka o uticaju krize na firme. EU-ov finalni izvještaj o reviziji u oblasti hrane i veterinarstva provednoj u BiH, maj 2012.g.	Završeno; Parlament FBiH usvojio Zakon o inspekcijama 30. juna 2014.g.
Prethodna aktivnost #5 – Donošenje zakona o gradnji i 4 prateća pravilnika u Republici Srpskoj	Bančin osnovi ESW: CCS analiza u 2012.g. ⁵ Bančin ESW: Izvještaji Doing Business 2012, 2013, 2014.	Završeno; Parlament RS usvojio Zakon o gradnji 25. aprila 2013.g. Četiri pravilnika usvojena 31. decembra 2013.g.
Stub 3 operacije: Pojednostavljenje procesa prekogranične trgovine		
Prethodna aktivnost #6 – Donošenje podzakonskih akata (pravilnika) za pojednostavljenje procedura izvoza/uvoza u Federaciji BiH	Vladin analitički rad: Studija konkurentnosti tri lanca vrijednosti u sektoru agro-biznisa; Bančin osnovi ESW: CCS analiza u 2012.g.	Završeno; Vlada FBiH usvojila uredbu o smanjenju naknada za inspekcijsku kontrolu kvaliteta na granicama omogućavajući pojednostavljenje 5 izvozno-uvoznih dozvola i procedura. Federalno ministarstvo poljoprivrede usvojilo Pravilnik(e) koji omogućavaju pojednostavljenje 58 izvozno-uvoznih dozvola i procedura koje se odnose na agro-biznis.
Prethodna aktivnost #7 - Donošenje podzakonskih akata (pravilnika) za pojednostavljenje procedura izvoza/uvoza u Republici Srpskoj	Vladin analitički rad: Studija konkurentnosti tri lanca vrijednosti u sektoru agro-biznisa; Bančin osnovi ESW: CCS analiza u 2012.g.	Završeno; Ministarstvo poljoprivrede usvojilo Pravilnik(e) koji omogućavaju pojednostavljenje 50 izvozno-uvoznih dozvola i procedura koje se odnose na agro-biznis.

⁵Početno stanje i troškovi su definirani u svrhu izračunavanja indikatora uticaja primjenom metodologije Uštede na troškovima pridržavanja propisa (CCS) prakse Grupe Svjetske banke za investicionu klimu. Ova metodologija je jednostrani pogled privatnog sektora na koristi od reformi, ukazujući na rezultirajuće dodatne resurse koje privatni biznis može, barem dijelom, koristiti za širenje svog poslovanja ili nova ulaganja.

Stub 1: Olakšanje pokretanja poslovne djelatnosti

Prethodna aktivnost 1: Usvajanje zakonskog paketa o reformi registracije djelatnosti u Republici Srpskoj (Status: završeno; Zakonski paket usvojen; primjenjuje se za smanjenje troškova od 1. septembra 2013.g.; primjenjuje se za smanjenje procedura od 1. decembra 2013.g.)

40. Republika Srpska uspostavila One-Stop-Shop (OSS) za registraciju djelatnosti.

Detaljna analiza prethodnih procesa je otkrila da je za registraciju djelatnosti u Republici Srpskoj potrebno 23 dana, 10 ili 11 procedura, uz troškove registracije između 1.100 i 1.500 KM. Da bi se završila OSS reforma, treba izmijeniti oko 25 raznih zakona, propisa i uredbi, te nabaviti i instalirati IT sistem. Na osnovu ove analize, vlasti su pokrenule pristup u dvije faze. Faza 1, koja je predmet ove operacije, uključuje zakonske reforme za smanjenje troškova i vremena pokretanja poslovne djelatnosti za 50 procenata, i omogućavanje početka Faze 2. Reforma uključuje izmjene paketa od 13 raznih zakona i propisa, od čega su najbitniji Zakon o privrednim društvima (smanjuje zahtjev za osnivačkim kapitalom s 2.000 KM na 1 KM); izmjena Zakona o sudskim taksama i naknadama (ukinuti troškovi sudske registracije za prvu registraciju djelatnosti) i Zakon o administrativnim taksama (maksimalna naknada za registraciju zanatske djelatnosti 30 KM), te izmjena Uredbe o notarskim naknadama (smanjena notarska naknada za jednostavnu registraciju djelatnosti). Ova je aktivnost završena i RS je usvojila regulatorne izmjene.

Prethodna aktivnost 2: Usvajanje od strane vlade konačnog nacrtu Zakona o preduzećima u Federaciji BiH (Status: završeno. Parlament usvojio Zakon u prvom čitanju, završena javna rasprava. Vlada usvojila konačni nacrt 14. jula 2014.g. i uputila ga Parlamentu na drugo čitanje.)

41. U Federaciji BiH je Zakon o preduzećima identificiran kao glavni dio mehanizma za ostvarivanje strateških ciljeva i smanjenje administrativnog opterećenja za pokretanje i vodenje poslovanja. Postojeći Zakon o preduzećima nameće dodatne troškove i procedure u procesu registracije firmi. Prvobitno je odobren 1999.g., a potom je pretrpio 13 izmjena. Postojeća verzija zakona je zastarjela i u suprotnosti s nekim proceduralnim zakonima koji su usvojeni kasnije. Novi Zakon o preduzećima predviđa uvođenje modernih praksi korporativnog upravljanja (definira nadležnosti i odnose između korporativnih struktura), pojednostavljuje i poboljšava politike registracije (smanjuje zahtjev za osnivačkim kapitalom s 2.000 KM na 1.000 KM i smanjuje vrijeme potrebno za registraciju i troškove poslovanja) i prakse povezanih preduzeća (definira tip i opcije povezanih preduzeća, uključujući ekonomsku interesnu grupu); generalno usklađujući neke aspekte novog Zakona s relevantnim direktivama EU⁶. Vlada FBiH je usvojila konačni nacrt zakona 14. jula 2014.g. po okončanju javne rasprave koja je trajala 30 dana. Konačno usvajanje se očekuje u avgustu 2014.g.

Prethodna aktivnost 3: Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji firmi; i smanjenje notarskih tarifa u Federaciji BiH (Status: završeno. Zakon usvojen 30. juna 2014.g.;

⁶ Direktiva 2007/36/EC o pravima dioničara, Direktiva 89/666/EEZ, 2005/56/EZ, 2012/17/EU o registrima djelatnosti, Direktiva 2006/46/EC o odgovornostima članova odbora za financijsko izvještavanje, Direktiva 2009/102/EC o društvima ograničene odgovornosti.

Tarife donesene 1. avgusta 2013.g.)

42. **Federacija BiH je pripremila amandmene na Zakon o registraciji firmi u cilju jačanja procesa registracije i smanjenja troškova registracije za 50 procenata.** Predložene izmjene imaju za cilj da odraze i podrže paralelne izmjene Zakona o preduzećima, te da dalje pojednostave i unaprijede proces registracije firmi, usklađujući ga s drugim relevantnim zakonima u Federaciji BiH, kao što su poreski i statistički zakoni. Ovaj postojeći zakon je prvobitno usvojen 2004.g. i dva puta mijenjan u prethodnih 10 godina. On je ipak zastario, nije usklađen s drugim zakonima koji su doneseni prethodnih godina i predstavlja usko grlo za početak poslovanja u FBiH. Promjene su fokusirane na ukidanje neke nepotrebne dokumentacije i nekih duplih procedura s poreskim organima, te smanjenje vremena obrade zahtjeva.
43. **Entitetske vlade su ukazale da namjeravaju nastaviti s pojednostavljenjem poslovne registracije u svojim jurisdikcijama.** Kao naredni korak u reformskim aktivnostima, entiteti će se upustiti u izradu modernog zakonskog okvira za rješavanje nesolventnosti i restrukturiranje preduzeća, uključujući harmonizaciju zakona između dva entiteta, kao i uvođenje van-sudskog restrukturiranja firmi i pojednostavljenje regulatornog okvira za izvršenje ugovora. Ovaj proces podržava EU putem Ureda koordinatora reforme javne uprave u BiH.

Stub 2: Pojednostavljenje investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje

Prethodna aktivnost 4: Usvajanje novog Zakona o inspekcijama u Federaciji BiH (Status: završeno. Zakon usvojen 30. juna 2014.g.)

44. **Reforma inspekcije predstavlja sistemsku reformu javnog sektora koja ima značajan uticaj na razvoj privatnog sektora.** Reforma sistema inspekcije i osiguranje vertikalne koordinacije službenih kontrola predstavlja kritičan element u sveukupnom skupu uslova koje BiH mora ispuniti da bi mogla izvoziti u EU. Prema izvještaju EU o hrani i veterinarskom sistemu (maj 2012.g.), vertikalna koordinacija i službene kontrole u BiH nisu usklađene s onima u EU. Mliječni proizvodi, meso i proizvodi od voća i povrća se ne mogu izvoziti u zemlje EU. Usvajanje novog Zakona o inspekcijama je jedino održivo rješenje za vertikalnu koordinaciju službenih kontrola između države, FBiH i kantona i predstavlja ključnu strukturalnu reformu koja će se podržati u FBiH i u okviru ovog stuba.

Prethodna aktivnost 5: Donošenje zakona o gradnji i 4 prateća pravilnika u Republici Srpskoj (Status: Zakon: završeno; Pravilnici: završeno)

45. **Reforma procesa izdavanja građevinskih dozvola u Republici Srpskoj je ključna strukturalna reforma provedene u 2013.g.** Nedorečeno zakonodavstvo o dozvolama zbog nedovoljne transparentnosti i nedosljednosti predstavlja izazov za SME koja imaju ograničene veze. Indeks ankete preduzeća Svjetske banke, koji daje mjeru izazova s kojima se suočavaju krajnji korisnici u raznim birokratskim procesurama, je otkrio da se firme

suočavaju s više korupcije u zemljama u kojima je proces dobivanja građevinskih dozvola otežan, u poređenju s onima gdje je taj proces transparentan. Izvještaj Doing Business 2014.g. rangira BiH na 175. mjesto po izdavanju građevinskih dozvola, sa 17 procedura i 170 dana i troškovima od 1.100 procenata od prihoda po stanovniku.

46. **Novi Zakon o gradnji uvodi pristup zasnovan na riziku i pojednostavljene i ekonomične procedure.** Zakon omogućava bržu i efikasniju administrativnu obradu infrastrukturnih projekata. Na primjer, po novim odredbama, za gradnju do 400 m², ukida se zahtjev za pribavljanjem lokacijske/urbanističke dozvole, prostorni plan/zoniranje se usvaja za lokaciju. Proces i dokumentacija za izdavanje građevinske i upotrebne dozvole su pojednostavljeni, a obje bi se trebale moći pribaviti za 15 dana (ako je dokumentacija kompletna), bez obzira na veličinu objekta. To omogućava uštede poslovnoj zajednici do 17 miliona KM godišnje. MPU je pripremio i usvojilo set od četiri ključna provedbena propisa za prevazilaženje nedostataka u implementaciji: *Pravilnik o formi, sadržaju i načinu donošenja lokacijskih uslova; Pravilnik o sadržaju i kontroli tehničke dokumentacije; Pravilnik o generalnim urbanističkim pravilima i parcelaciji i Pravilnik o strukturi, elementima i načinu definiranja gradskog građevinskog zemljišta.* Sav regulatorni i zakonodavni rad je završen do 31. decembra 2013.g.

Stub 3: Pojednostavljenje procesa prekogranične trgovine

47. **Smanjenje administrativnog opterećenja i pojednostavljenje procedura izvoza/uvoza će povećati kapacitet BiH kao otvorene ekonomije.** EU (uključujući Hrvatsku) je najveći trgovinski partner BiH sa 74 procenta od ukupnog izvoza i 61 procentom ukupnog uvoza. Procedure izvoza/uvoza nameću razni organi stvarajući složenu mješavinu zahtjeva po preduzeća. Iako provode iste procedure, organi s različitih nivoa traže različitu dokumentaciju i definišu različite procese koje firme trebaju proći. Kao posljedica, te se procedure karakteriziraju složenim zbog kompliciranih propisa, svojstvenog rizika upravljanja zbog koraka koji, iako predviđeni, nisu zakonski uređeni, te skupih odobrenja koja predstavljaju teret.
48. **Poslovna zajednica troši oko 135 miliona US\$ godišnje na ispunjavanje složenih procedura izvoza/uvoza.** Prerada drveta, mehanizacija, elektirčni aparati, prerada metala, mliječni proizvodi, meso i mesne prerađevine, te voće i povrće su ključni izvozni sektori za BiH. Za izvoz iz tih sedam sektora je potrebno provesti preko 240 procedura unutar 22 institucije na nivou države, entiteta i kantona. Reforma 154 procedure u FBiH i RS bi trebala povećati izvoz i rezultirati smanjenjem troškova i vremena, pri čemu bi smanjenje troškova iznosilo do 2 miliona KM od identificiranih početnih troškova od 50 miliona KM⁷.

Prethodna aktivnost 6: Donošenje pod-zakonskih akata (pravilnika) za pojednostavljenje procedura izvoza/uvoza u Federaciji BiH (Status: završeno)

⁷ Početno stanje i troškovi su definirani u svrhu izračunavanja indikatora uticaja primjenom metodologije Uštede na troškovima pridržavanja propisa (CCS) prakse Grupe Svjetske banke za investicionu klimu. Ova metodologija je jednostrani pogled privatnog sektora na koristi od reformi ukazujući na rezultirajuće dodatne resurse koje privatni biznis može, barem dijelom, koristiti za širenje svog poslovanja ili nova ulaganja. Početno stanje i izračunate uštede su zasnovani na službenim podacima iz 2012.g. (učestalost, vrijeme, naknade, porezi, prosječna cijena rada, broj aktivnih poslovnih djelatnosti i drugi prateći statistički podaci) i potvrdio ih je specijalista CCS-a.

49. **Stateški cilj Vlade FBiH, jačanje kapaciteta za izvoz/uvoz, zahtijeva sveobuhvatno pojednostavljenje i reformu procedura.** Izmjene odnosno sekundarnog zakonodavstva su pokrenute u cilju efikasnog ostvarivanja uštede troškova i smanjenja vremena obrade zahtjeva (indirektni troškovi). U toku prethodna tri mjeseca, vlasti Federacije BiH su usvojile pravilnike za pojednostavljenje procedura koje se odnose na izvoz poljoprivrednih proizvoda, kao i pravilnik koji utvrđuje troškove kontrole kvaliteta robe u izvozu i uvozu. Te su aktivnosti rezultirale procijenjenim uštedama od oko 1 milion KM.

Prethodna aktivnost 7: Donošenje pod-zakonskih akata (pravilnika) za pojednostavljenje procedura izvoza/uvoza u Republici Srpskoj (Status: završeno)

50. **Stateški cilj Vlade RS, jačanje kapaciteta za izvoz/uvoz, zahtijeva sveobuhvatno pojednostavljenje i reformu procedura.** Uz nedavno usvajanje Izmjena Zakona o administrativnim taksama i Uputstva o načinu rada i provođenja određenih administrativnih procedura u svrhu pojednostavljenja procedura vezanih za uvoz repro-materijala i izvoz poljoprivrednih proizvoda, RS bilježi uštede od skoro 920.000 KM u tim oblastima.
51. **BiH će i ubuduće imati potrebe za daljim značajnim pojednostavljenjem prekogranične trgovine.** Entiteti će vjerovatno u sljedećoj fazi reforme pružiti podršku za implementaciju na riziku zasnovane inspekcije na granici, da bi se olakšala trgovina i povećala konkurentnost izabranih sektora putem pojednostavljenja carinskih procedura i propisa u skladu sa zahtjevima EU.

4.3 VEZA S CAS-om i DRUGIM OPERACIJAMA BANKE

52. **Predloženi DPL je u skladu sa Strategijom partnerstva sa zemljom (CPS) za FG12-15.** Ovaj DPL za poslovni ambijent će pružiti podršku za CPS-ov stub konkurentnosti. Njegov cilj je pružanje podrške za ekonomski rast rješavanjem uskih grla koja otežavaju konkurentnost i za veći rast produktivnosti. Pružanjem podrške za unaprjeđenje poslovnog ambijenta i investicione klime, ova operacija će istovremeno podržati i stvaranje preduslova za rast poslije krize. Nedavni izvještaj o napretku na CPS navodi da je ovaj program Grupe Svjetske banke koji se odnosi na CPS-ov stub konkurentnosti bio efektivan u jačanju konkurentnosti i da je doprinio otvaranju radnih mjesta. Ovaj DPL se nadovezuje na analitičku osnovu i tehničku pomoć pruženu u okviru portfelja konkurentnosti.
53. **WB i IFC u BiH nastavljaju koordinirati buduće intervencije, jačati saradnju i koristiti prednosti kombinacije pozajmljivanja i tehničke pomoći.** Ova operacija, sa svojim fokusom na politike koje utiču na poslovanje kompanija, putem smanjenja troškova poslovanja i načina rada vladine administracije, dotiče oblast zajedničkog interesa, zajedničke intervencije i potražnje klijenta u BiH. Veliki broj njegovih intervencija je identificiran putem koordiniranog pristupa aktivnostima klijenta unutar postojećeg CPS-a. Moguće buduće intervencije će imati koristi od komplementarnih aktivnosti, zajedničke podrške i zajedničkih timova.

54. **Ovaj se DPL nadovezuje na i dobiva podršku od Tehničke pomoći Grupe Svjetske banke (Tabela 6).** IFC ima brojne aktivne projekte koji daju okvir za ovu operaciju. Te aktivnosti jačaju izvozna konkurentnost BiH u smislu pojednostavljenja procedura uvoza/izvoza, te pomažu na pripremi i donošenju modernog Zakona o gradnji u RS pružanjem TA (Tehnička pomoć) da bi se premostile slabosti u implementaciji na lokalnom nivou i pomoglo na pripremi boljeg Zakona o preduzećima u FBiH. Svjetska banka je sa svoje strane uključena u financiranje SME, što je kritična oblast za stabilizaciju ekonomije, naročito tokom ekonomskog pada nakon 2009.g. Ovaj DPL se nadovezuje i na trust fond Svjetske banke koji pruža pomoć za modernizaciju zakonodavstva i njegovo usklađivanje sa standardima EU i usklađivanje rada inspekcije sa standardima EU, smanjujući opterećenje po firme uvođenjem inspekcija zasnovanih na riziku.

Tabela 6: Postojeći program Svjetske banke u BiH vezan za konkurentnost

Ključne oblasti reforme politike	Olakšanje pokretanja poslovanja	Pojednostavljenje investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje	Pojednostavljenje procesa prekogranične trgovine
Prioritetne aktivnosti/okidači	Usvajanje konačnog nacrtu Zakona o preduzećima od strane Vlade Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji firmi u FBiH Donošenje uredbe o notarskim naknadama u FBiH Napredak na reformi registracije djelatnosti u RS izmjenom seta od 13 zakona, 1 uredbe i 5 pravilnika	Donošenje Zakona o inspekcijama u FBiH Donošenja Zakona o gradnji u RS	Pojednostavljene procedure izvoza /uvoza za nekoliko (sedam) ključnih sektora; smanjeno vrijeme i troškovi u oba entiteta
TA koju pruža WB	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji firmi u FBiH Reforma registracije poslovnih djelatnosti u FBiH i RS	Zakon o inspekcijama u FBiH	
TA koju pruža IFC	Uredba o notarskim naknadama u FBiH Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji firmi u FBiH Reforma registracije djelatnosti u RS	Zakon o gradnji u RS Zakon o preduzećima u FBiH	Zakonske izmjene u cilju smanjenja troškova i vremena procedura uvoza/izvoza u oba entiteta

4.4 KONSULTACIJE, SARADNJA S RAZVOJNIM PARTNERIMA

55. **Sve zakonske mjere i reforme podliježu procesu konsultacije unutar i van vlada u BiH.**

To uključuje konsultativne mehanizme s grupama na koje će ti zakoni imati, negativan ili pozitivan, uticaj. Taj je proces ugrađen u institucionalnu strukturu u BiH i predstavlja sastavni dio procesa donošenja zakonodavstva.

56. **Konsultativni mehanizam se sastoji od brojnih filtera da bi se osigurale vjerodostojne provjere i ravnoteža.** Taj proces uključuje: i) Nacrti novih i izmjena zakona se obično pripremaju zajednički putem među-resornih radnih grupa koje čine zvaničnici iz raznih

ministarstava ili agencija; ii) prije redovnog odobrenja od strane vlade i parlamentarne procedure, ti nacrti podliježu pregledu i komentarima ekonomsko-socijalnog vijeća, kao i odobrenju odnosnih ministarstava pravde i financija i ureda za zakonodavstvo⁸; iii) od 2012.g. nacrt zakona mora sadržati i tabelu usklađenosti s odnosnim zakonodavstvom EU i obavezama navedenim u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju; iv) kada dođe u parlamentarnu proceduru, pregled i razmatranje nacрта vrši širi forum koji uključuje razne interesne strane⁹; i v) prije konačnog razmatranja i usvjanja u parlamentu, odnosno parlamentarne komisije vrše pregled i daju povratnu informaciju o predloženom nacrtu i osiguravaju da su sve procedure propisno provedene, svi relevantni komentari ugrađeni i da je priložena kompletna prateća dokumentacija.

57. Svjetska banka je blisko saradivala s MMF-om i Delegacijom Evropske komisije (EUD) da bi se osigurale paralelne diskusije i koordinacija s USAID-om, švicarskim SECO-m i švedskom SIDA-om na pripremi ovog programa. Banka i MMF su obavili konsultacije u vezi s makroekonomskim, strukturalnim i reformama razvoja privatnog sektora, obzirom da strukturalni uslovi MMF-ovog Stand-by aranžmana uključuju brojna mjerila koja se direktno odnose na poslovni ambijent. Te su se diskusije koncentrirale na uticaj predloženog paketa reformi na tekuće i planirane aktivnosti u oblasti poslovnog ambijenta, naročito one-stop-shop za registraciju firmi i novi inspeksijski sistem. Bez obzira na politički zastoj na programu pristupanja EU, koji je blokiran nemogućnošću dogovora o provođenju presude Sejdić-Finci i nepostojanjem koordinacionog mehanizma na nivou BiH za Instrument za pred-pristupnu pomoć (IPA), EU podržava DPL reforme, obzirom da one rade na usklađivanju relevantnog zakonodavstva i praksi sa EU zakonodavstvom i praksama, te pomažu održavanjem zamaha dok se ne riješe problemi na visokom nivou. EU razmatra novi pristup za BiH, uviđajući da je potreban drugačiji pristup da bi BiH ubrzala ekonomske (i socijalne) reforme i ostvarila napredak u pravcu EU, naročito obzirom da koncenzus među političarima još uvijek nije postignut. Smatra se da će planirane aktivnosti EU u BiH imati koristi od implementacije DPL reformi, naročito reformi inspekcije i registracije firmi.

5. OSTALA PITANJA DIZAJNA I PROCJENE PROGRAMA

5.1 SIROMAŠTVO I SOCIJALNI UTICAJI

58. Svjetska kriza i spor oporavak su anulirali dio ranije ostvarenog napretka na smanjenju siromaštva. Posljednje službene brojke o apsolutnom siromaštvu za BiH potiču od prije krize i pokazuju solidno smanjenje siromaštva do 2007.g., kada su prikupljeni posljednji raspoloživi podaci za Anketu potrošnje domaćinstava. Apsolutno siromaštvo je bilo opalo za 22 procenta (s 18 na 14 procenata) od 2004.g.¹⁰ Anketa Život u tranziciji iz 2010.g. daje neke preliminarnne indikatore pritiska s kojima se domaćinstva součavaju posljednjih godina. Na

⁸ Ured za zakonodavstvo i Ministarstvo financija potvrđuju ustavnu, odnosno fiskalnu usklađenost predloženog zakona.

⁹ Kao što su Privredna komora, industrijska udruženja, savezi, predstavnici lokalnih vlasti, NVO, trustovi mozgov.

¹⁰ Za BiH trenutno nisu na raspolaganju podaci o zajedničkom prosperitetu, obzirom da nema relevantnih podataka nakon 2008.g. Očekuje se da će objavljivanje najnovijih službenih brojki o siromaštvu i podataka iz HBS 2011 dati korisne informacije u tom smislu.

primjer, 64 procenta domaćinstava je, kako se navodi, „u velikoj mjeri“ ili „prilično“ pogođeno krizom, pri čemu su veći uticaji zabilježeni u urbanim područjima. Obzirom da se 77 procenata smanjenja siromaštva ostvarenog između 2004.g. i 2007.g. može pripisati utcaju rasta srednje potrošnje (a ne redistribuciji), to ukazuje da su uticaj krize i spor oporavak nakon toga mogli rezultirati anuliranjem ranije postignutnog smanjenja siromaštva. Čini se da to potvrđuju drugi svježiji indikatori. Na primjer, stopa zaposlenosti u 2013.g. je procijenjena na 31,6, što je još uvijek ispod nivoa iz 2008.g. (prije krize) od 33,2, dok je stopa nezaposlenosti 27,5, u odnosu na 23,4 u 2008.g. (sve podaci od BHAS-Agencija za statistiku BH).

59. **Prethodne aktivnosti podržane u okviru Stubova 1 i 2 vjerovatno neće imati nikakve negativne distribucione efekte.** Unaprjeđenjem investicione klime i pojednostavljenjem poslovnih procedura, vjerovatno će se omogućiti otvaranje većeg broja radnih mjesta zbog olakšanja otvaranja novih firmi. I zaista, nedavne analize BEEPS ankete (ECA-in izvještaj o radnim mjestima, Svjetska banka 2014.g.) ističe da u BiH, kao i u ostatku regije, novije firme otvaraju više radnih mjesta nego već postojeće¹¹. Npr. za građevinski sektor, ako bi se javilo više infrastrukturnih projekata – pa time i radnih mjesta – kad procedure postanu efikasnije (Stub 2), to će vjerovatno imati uticaj na dobrostanje onih koji rade za manje plate; u 2007.g. građevinski sektor u Republici Srpskoj je zapošljavao oko 17 procenata osoba radno-aktivne dobi iz prve petine distribucije prihoda (u poređenju s 13 procenata iz donjih 40 procenata i 10 procenata iz gornjih 60 procenata distribucije prihoda).
60. **Mjere podržane u okviru Stuba 3 imaju potencijal da dovedu do određenih složenih pomaka u distribuciji pojednostavljenjem i smanjenjem broja procedura za izdavanje licenci, pribavljanje dozvola i odobrenja u vezi s izvozom/uvozom.** Nosioći liceni i dozvola se mogu suočiti s kratkoročnim smanjenjem profita zbog veće konkurencije. Ti se gubici trebaju posmatrati u kontekstu koristi od ulaska na tržište većeg broja novih firmi s potencijalno nižim cijenama, uključujući i osnovnih životnih namirnica. Moguće je da ti distribicioni efekti budu mali, ne nužno negativni.
61. **Mjere politike koje se podržavaju u okviru DPL-a bi mogle imati pozitivan rodni uticaj, ali nedostatak podataka onemogućava punu analizu.** U BiH 13,5 procenata formalnih firmi ima ženu na čelu, a kod 33 procenta njih žena učestvuje u vlasništvu. To ukazuje da se mnoge žene poduzetnice ili latentne poduzetnice možda suočavaju s disproporcionalno većim preprekama za uspostavljanje formalne firme. Podaci ne dozvoljavaju procjenu mjere u kojoj procedure predstavljaju barijeru, naročito za one u neformalnom sektoru ili latentne poduzetnice, te da li su te barijere veće za žene. Kvalitativni rad o tržištu rada i rodnim pitanjima u BiH, koji je još uvijek u toku, ispituje barijere za poduzetništvo muškaraca i žena, pa se očekuje da će dati više informacija o ovom pitanju. Početni nalazi ipak ukazuju da, u poređenju sa ženama, muškarci ipak češće navode da je njihova zajednica dobro mjesto za pokretanje djelatnosti; to ukazuje na manje barijera za muškarce u poređenju sa ženama. Smanjenje barijera promovira jednak pristup, tako da ako su sada žene više ograničene poslovnim ambijentom nego muškarci, kako početni nalazi

¹¹ Iako su u BiH razlike između novih i postojećih firmi manje istaknute nego u EU 11 zemljama, moguće je da se i u BiH postojeće firme manje stimuliraju za rast.

kvalitativnog rada ukazuju, reforme bi mogle smanjiti rodne razlike u pristupu ekonomskim mogućnostima.

5.2. OKOLIŠNI ASPEKTI

62. **Kao što OP 8.60 Svjetske banke zahtijeva, tim je obavio procjenu očekivanih uticaja ove operacije na okoliš, šume i prirodne resurse i analizirao širi kontekst donošenja okolišnih politika u BiH. Nije vjerovatno da će konkretne politike zemlje za koje se pruža podrška u okviru ove operacije imati značajnije efekte na okoliš i prirodne resurse u BiH.** Mjere predviđene u okviru ovog zajma su primarno usmjerne na pružanje podrške vladinim reformama vezanim za unaprjeđenje i jačanje poslovne i investicione klime, olakšanje prekogranične trgovine i povećanje konkurentnosti zemlje. Za sada se ne očekuje da bi ijedan sektor uključen u ovu operaciju imao bilo kakve značajnije direktne veze s okolišem. Postoji mogućnost za indirektno pozitivne uticaje na okoliše putem ublažavanja siromaštva, što bi vodilo unaprjeđenju održivijeg korištenja prirodnih resursa i naprednijim proizvodnim tehnologijama. Postojeće zakonodavstvo koje se primjenjuje na entitetskom nivou osigurava adekvatnu identifikaciju, ublažavanje, monitoring i evaluaciju uticaja na okoliš.
63. **Okolišno zakonodavstvo u BiH, koje se implementira na nivou entiteta i Distrikta Brčko je u najvećoj mjeri usklađeno s acquis-ijima EU, iako je potrebno dalje jačanje njegovog provođenja i pune implementacije.** Ključni zakoni koji uređuju oblasti vezane za ovu operaciju uključuju procjenu uticaja na okoliš, zbrinjavanje otpada, zaštitu kvaliteta zraka i zaštitu prirode, kao i međunarodne sporazume. U BiH su za okolišna pitanja nadležni Ministarstvo prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije RS, Federalno ministarstvo okoliša i turizma i relevantna kantonalna ministarstva u FBiH. Svi zakoni su doneseni od 2003.g. (2002.g. u RS) i ministarstva imaju iskustva s procedurama izdavanja okolinskih dozvola. Međutim zbog brojnih zahtjeva i nedovoljno osoblja, može doći do kašnjenja u izdavanju okolinskih dozvola za koje se traži puna procjena uticaja na okoliš.
64. **Zakoni o građevinarstvu i prostornom uređenju i u Republici Srpskoj i u Federaciji su harmonizirani s relevantnim mjerama za zaštitu okoliša, da bi se osiguralo adekvatno upravljanje okolišem uključujući i zaštitu ugroženih prirodnih područja.** Prema Zakonu o prostornom uređenju i Zakonu o zaštiti okoliša u FBiH, Strateška procjena okoliša (SEA) je obavezna za svu strateško-plansku dokumentaciju, uključujući prostorno uređenje. U RS, nema zahtjeva za SEA, ali sveukupna procedura je jednostavnija obzirom da je isto ministarstvo nadležno i za prostorno uređenje i za zaštitu okoliša. Zakon o prostornom uređenju i građevinarstvu Republike Srpske (Građevinski zakon) se poziva na zaštitu okoliša, dobre okolišne prakse, zaštitu kulturnog nasljeđa kroz cijeli dokument, te specifična prirodna područja pod posebnim režimom zaštite u svrhu prostornog planiranja. Zakon se poziva na te oblasti kako nalažu specifični zakoni kojima se uređuje svaka tematska oblast. Nadalje, Građevinski zakon sadrži značajan dio koji promovira i osigurava energetska efikasnost prilikom nove gradnje. Iako taj Građevinski zakon u RS ne uključuje odredbe vezane za SEA u prostornom uređenju (što je izvan obima ove operacije), on pojednostavljuje proceduru pribavljanja građevinske dozvole na osnovu lokacijskih uslova i tehničkih uslova gradnje. Ipak, jedan od uslova za građevinsku dozvolu je okolinska dozvola (zasnovana na Procjeni uticaja na okoliš), koja bi trebala sagledati sve aspekte mogućih negativnih uticaja gradnje na

okoliš i predložiti adekvatne mjere ublažavanja, koje su pravno obavezujuće i imaju za cilj ublažavanje i izbjegavanje svih uticaja na okoliš vezanih za konkretnu gradnju.

5.2 UPRAVLJANJE JAVNIM FINANCIJAMA, ISPLATA I REVIZIJA

A. Fiducijarni aspekti

65. **Sistem upravljanja javnim financijama.** Fiducijarni pregled upravljanja javnim financijama iz 2007.g.¹² je naveo da je ključ unaprjeđenog izvršenja budžeta i upravljanja gotovinom, automatski trezorski sistem na nivou države i entiteta. On je unaprijedio kontrole, uveo disciplinu u sistem izvršenja budžeta i unaprijedio sveukupno upravljanje gotovinom na nivou države i entiteta. BiH je ostvarila dobar napredak na uspostavljanju modernih institucija i sistema upravljanja javnim financijama. Potreban je dalji napredak za osiguranje jedinstvene i dosljedne budžetske discipline u cijelom sistemu upravljanja javnim resursima i prevazilaženje slabog pridržavanja zakona o nabavci i internih kontrola, slabog kapaciteta za internu reviziju, slabog upravljanja obračunom troškova i rasprostranjenom korupcijom. Fiducijarni rizici vezani za sistem upravljanja javnim financijama u BiH su umjereni.
66. **BiH je ostvarila određen napredak u smislu transparentnosti vladinog budžeta mjereno Procjenom indeksa otvorenog budžeta (OBI) iz 2012¹³.** Indeks otvorenog budžeta pokazuje da vlada BiH objavljuje određene informacije o budžetu centralne vlade i financijskim aktivnostima tokom budžetske godine. Državni i entitetski budžeti se objavljuju i dostupni su javnosti nakon što budu usvojeni. OBI iz 2012.g. za BiH daje značajne preporuke kako dalje unaprijediti transparentnost i nadzor nad budžetom.¹⁴
67. **Javna nabavka je i dalje slaba, uprkos zajedničkom Zakonu o javnim nabavkama (PPL) zasnovanom na najboljim međunarodnim praksama.** Zakon se primjenjuje i na državnom i na entitetskom nivou, ali je pridržavanje slabo. Ostvaren je napredak na uspostavljanju bitnih institucija kao što je Agencija za javne nabavke (PPA) i Ured za žalbe (PRB). U okviru MMF-ovog Stand-by aranžmana, u maju 2014.g. je usvojen novi Zakon o javnim nabavkama.
68. **Proces izvršenja budžeta se stalno jača.** MFT je uvelo Jedinostveni račun trezora (TSA). Iako je taj sistem uspostavljen, treba ga dalje jačati. Trenutno ne postoji funkcionalno upravljanje gotovinom koje obuhvata i državni i entitetski nivo. Prema Zakonu o financiranju Institucija BiH, svi budžetski korisnici mogu tražiti od MFT da otvore dodatne račune za prikupljanje i korištenje donacija, kao i vlastitih sredstava. Prema istom Zakonu, MFT je obavezno da evidentira budžetske prihode i rashode primjenom modificirane obračunske računovodstvene osnove i da donese pravilnik o računovodstvu i financijskom izvještavanju,

¹²Pored Fiducijarnog pregleda iz 2007.g., tokom pripreme je konsultirano i nekoliko skorijih vanjskih izvještaja, da bi se izvršio pregled aktivnosti poduzetih na unaprjeđenju sistema upravljanja javnim financijama i prikazao trenutni status reformi.

¹³ U OBI 2012.g. bodovi Bosne i Hercegovine su povećani na 50, s 44 u OBI 2010.g.

¹⁴ <http://internationalbudget.org/wp-content/uploads/OBI2012-BosniaHerzegovinaCS-English.pdf>

koji treba obuhvatiti kontni plan i okvir budžetske klasifikacije u skladu s međunarodno priznatim standardima.

69. **Prethodnih godina su implementirana brojna poboljšanja upravljanja javnim financijama, a poduzeti su i određeni koraci na unaprjeđenju koordinacije.** Aktivnost koja je imala najveći uticaj je usvajanje Zakona o fiskalnom vijeću. Dalji izazovi su vezani za implementaciju tog zakona. Neki drugi ostvareni rezultati su vezani za korake poduzete na harmonizaciji budžetskog kalendara.
70. **Uredi za reviziju su nezavisni od zakonodavne i izvršne vlasti.** Tri Ureda za reviziju (SAI) u BiH su ostvarila dobre rezultate u kompliciranom okruženju i s ograničenim resursima. Od 2000.g., tri SAI su postepeno poboljšavale svoj kapacitet za reviziju i povećavale obuhvat revizije. Imaju značajnu ulogu u jačanju odgovornosti, transparentnosti i efikasnosti financijskog upravljanja u cijeloj BiH. Sve tri SAI su formalno usvojile INTOSAI standarde. Biće potrebni dodatni naponi da bi se povećalo provođenje preporuka koje daju revizori.
71. **Upravljanje deviznim sredstvima.** MMF je proveo procjenu zaštitnih mehanizama ¹⁵ Centralne banke BiH (CBBH) u oktobru 2009.g., i misiju za zaštitne mehanizme u novembru 2012.g.¹⁶ Zaključak procjene je da CBBH i dalje ima relativno jak zaštitni okvir i da je provela sve preporuke početnog izvještaja o zaštitnim mehanizmima iz 2005.g. Stoga se procjenjuje da je korištenje Centralne Banke za prenos DPL sredstava na Institucije BiH i dalje na entitete, prihvatljivo. Revizor Centralne banke, Deloitte d.o.o. Sarajevo, je dao nemodificiran revizorski izvještaj za godinu koja se završila 31. decembra 2013.g.
72. **Sveukupan rizik financijskog upravljanja sredstvima Zajma za razvojnu politiku (DPL) je umjeren.** Centralna banka posjeduje zadovoljavajuće mehanizme za evidentiranje i praćenje deviznih sredstava koja budu primljena u okviru DPL programa.

B. Isplata i revizija

73. **Zajmoprimac i iznos zajma:** Zajmoprimac je BiH. Ova operacija je zajam iz jedne tranše. Sredstva zajma će se staviti na raspolaganje Zajmoprimcu nakon efektivnosti Sporazuma o zajmu između Banke i BiH.
74. **Isplata:** Nakon što Banka odobri zajam i dostavi obavještenje o efektivnosti Sporazuma o zajmu između Banke i BiH, Zajmoprimac će dostaviti aplikaciju za povlačenje Međunarodnoj banci za obnovu i razvoj (IBRD) unutar definiranog perioda povlačenja. IBRD će položiti sredstva zajma na devizni račun kojeg odredi Zajmoprimac, a koji će biti u Centralnoj banci BiH (CBBH). Zajmoprimac će osigurati da se nakon polaganja Zajma na pomenuti račun, ekvivalentan iznos u domaćoj valuti evidentira na dva pod-računa, jedan za FBiH, drugi za RS, koji su takođe u CBBH i da bude na raspolaganju za financiranje budžetskih rashoda dotičnih entiteta.

¹⁵ Januar 2005.g. Procjena zaštitnih mehanizama Centralne banke BiH; Oktobar 2009.g. Procjena zaštitnih mehanizama Centralne banke BiH

¹⁶ Decembar 2012.g., BH: Prvi pregled Stand-by aranžmana i zahtjev za odricanje od nepridržavanja kriterija učinka – Izvještaj osoblja; Izjava za medije; i Izjava izvršnog direktora.

75. **Računi, revizija i datum zatvaranja.** Za administraciju i računovodstveno zajma će biti odgovorno Ministarstvo financija i trezora BiH. Ministarstvo financija i trezora će biti odgovorno za administraciju zajma i pripremu aplikacije za povlačenje i održavanje aplikacija za povlačenje, po potrebi. Ministarstvo financija i trezora i entitetska Ministarstva financija će, uz pomoć CBBH voditi evidenciju o svim transakcijama u okviru zajma u skladu s dobrim računovodstvenim praksama. Obzirom na pozitivnu procjenu CNB od strane MMF-a, revizija depozitnog računa sredstava zajma se ne smatra potrebnom. Ministarstvo financija i trezora će dostaviti Banici u roku od 20 dana, dopis kojim potvrđuje da su DPL sredstva primljena i položena na račun kojeg je odredio zajmoprimac i koji čini dio zajmoprimčevog sistema upravljanja budžetom.

5.3 MONITORING I EVALUACIJA

76. **Svjetska banka će blisko saradivati s Vladom BiH na monitoringu i procjeni implementacije predloženog programa reformi.** Ministarstvo financija i trezora BiH će obavljati sveukupni monitoring i evaluaciju implementacije predložene operacije. Ministarstva financija RS i FBiH će biti odgovorna za implementaciju predložene operacije i koordinaciju aktivnosti između drugih uključenih ministarstava i agencija u njihovim jurisdikcijama. Ostala uključena ministarstva su: (i) Ministarstvo pravde, Ministarstvo energetike, rudarstva i industrije, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo trgovine u FBiH; i (ii) Ministarstvo pravde, Ministarstvo ekonomskih odnosa i regionalne saradnje, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo trgovine i turizma i Ministarstvo prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije u RS.

77. **Svjetska banka će vršiti monitoring implementacije programa i pratiti indikatore rezultata.** Kao dio procesa monitoringa i evaluacije, Svjetska banka će pratiti indikatore početnog stanja i indikatore rezultata date u matrici politike i rezultata (Anesk 1) na osnovu ekonomskih i zakonodavnih podataka, koje budu davale vladine agencije i objavljivali službeni izvori. Tim Svjetske banke će obavljati tehničke misije u zemlji u svrhu održavanja dijaloga s vlastima i procjene da li se vlasti pridržavaju ugovornih obaveza u okviru sporazuma o zajmu. Ishodi tih misija će se evidentirati u Izvještajima o statusu implementacije (ISR). Izvještaj o završetku implementacije (ICR) će se uraditi šest mjeseci nakon datuma zatvaranja ove operacije.

6. REZIME RIZIKA I UBLAŽAVANJE

78. **Sveukupni rizik ove operacije se rangira kao značajan.** Složena struktura vlasti, političke tenzije, uz nemire u februaru 2014.g., razorne poplave u maju 2014.g. koje zahtijevaju velike napore na oporavku, te neuspjeh na implementaciji strukturalnih reformi u nedavnoj prošlosti nameću značajan rizik za ovu operaciju. Ti se rizici ublažavaju samostalnom prirodnom DPL-a koji pruža podršku za već završene i politički nekontroverzne reforme i opsežnim TA aktivnostima. Nadalje, snažna opredijeljenost i vlasništvo nad programom reformi su nadopunjeni intenzivnim dijalogom i tekućom tehničkom pomoći od strane Svjetske banke i IFC-a.

79. **Politički rizici su značajni.** Na reformsko okruženje će vjerovatno uticati izgledi i ishodi opštih izbora zakazanih za jesen 2014.g. Kako se stranke budu pozicionirale za izbore, manje je vjerovatno da će Vlada provoditi značajnije reforme krajem 2014.g. U izbornoj kampanji će vjerovatno dominirati etnička pitanja, umjesto snažnog fokusa na ekonomski razvoj ili pristupanje EU. To će vjerovatno povećati polarizaciju i skrenuti pažnju s toliko potrebnih reformi poslovnog ambijenta. Bez obzira na njihov značaj, predloženi set reformi u okviru DPL programa je u velikoj mjeri nekontroverzan, te se ne očekuje da bi dovelo do regionalne polarizacije ili da bi se koristio u političke svrhe.
80. **Postoje značajni rizici za makroekonomski izgled.** Ekonomski oporavak je osjetljiv na brzinu provođenja rekonstrukcije. Neuspjeh brzog djelovanja i povlačenja donatorskih sredstava će usporiti rast više od procijenjenih -0.7 procenata. Pored toga, postoje i vanjski rizici vezani za preostale slabosti euro-zone. Slab rast u euro-zoni bi imao negativan uticaj na ekonomske izgleda BiH, i očekuje se da bi usporio izvoz i smanjio doznake obzirom da su zemlje EU i dalje najveći trgovinski partner BiH. Vanjska ekonomska kretanja i brzina ekonomskog oprobavka ključnih izvoznih tržišta su neizvjesni i van kontrole domaćih vlasti. Postoje i rizici finansijskog sektora, obzirom na rastuće NPL-ove za koje nisu u potpunosti izvršene rezervacije. Iako je oslanjanje na matične banke smanjeno, nastavak turbulencija na svjetskom finansijskom tržištu ili dalji pad u Evropi bi otežali bankama mobilizaciju sredstava od matičnih banka, ako bi bila potrebna za pokrivanje NPL-ova. U nedostatku adekvatnog regulatornog okvira za rješavanje NPL-ova, pokazalo se da je bankama teško da ih se riješe.
81. **Neki od ovih rizika se ublažavaju putem snažne sveobuhvatne podrške za reformski program u okviru DPL-a.** Reforme za koje DPL pruža podršku su temeljito razmotrene i dogovorene s vlastima. Za njih postoji široka podrška na svim nivoima vlasti i pomoći će poticanju ekonomskih aktivnosti putem smanjenja makroekonomskih rizika. MMF-ov SBA će pomoći na ublažavanju fiskalnih rizika, koji bi se mogli javiti u slučaju da rast bude sporiji od očekivatno ili zbog političkih razloga. SBA takođe pruža podršku i za reforme poslovnog ambijenta koje nadopunjavaju oblasti za koje se podrška pruža u okviru DPL-a.
82. **I operativni rizici su takođe značajni.** Implementacioni kapacitet institucija javnog sektora, vlade i zakonodavaca će biti pod velikim pritiskom tokom finalizacije zakonskih i regulatornih promjena koje se provode kao dio reformskog programa koji se podržava u okviru ovog DPL-a, naročito zbog pritiska predizborne kampanje.
83. **Okolišni rizici su mali, a sveukupni rizik finansijskog upravljanja sredstvima DPL-a je umjeren.** BiH je ostvarila dobar napredak na uspostavljanju odgovarajućih institucija i sistema finansijskog upravljanja. Biće potreban značajan dalji napredak na osiguranju jedinstvene i dosljedne budžetske discipline u cijelokupnom sistemu upravljanja javnim sredstvima, da bi se nadomjestilo slabo pridržavanje zakona o javnoj nabavci i internih kontrola, slab kapacitet interne revizije i slabo upravljanje obračunima troškova.

ANEKS 1: MATRICA POLITIKE I REZULTATA

Prethodne aktivnosti i okidači		Indikator rezultata: cilj
Prethodna aktivnost u okviru DOP	Indikator rezultata: početno stanje	
<i>Programski razvojni cilj – Unaprijediti poslovni ambijent u BiH putem olakšanja pokretanja poslovne djelatnosti, pojednostavljenja investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje i pojednostavljenja procesa prekogranične trgovine</i>		
<i>Stub 1 – Olakšanje pokretanja poslovne djelatnosti</i>		
Prethodna aktivnost #1 Donošenje paketa zakonodavstva o registraciji djelatnosti u RS	Početno stanje (2012): - troškovi jedne nove registracije (LLC), uključuje troškove registracije poslovne djelatnosti, objavljivanja u Službenom glasniku, sudsku potvrdu, statistički broj i potvrdu o poreskoj registraciji, potvrdu o PDV registraciji, prosječno 3.500 KM u 2012.g.; ¹⁷ - tarifa za notarsku naknadu 351 KM. - vrijeme za registraciju djelatnosti 23 dana - broj procedura prilikom registracije djelatnosti 11	Cilj (kraj Q1 2015): - osnivački kapital za novo-formirano d.o.o je 1 KM - tarifa za notarsku naknadu smanjena za 30 procenata - vrijeme registracije djelatnosti 3 dana - broj procedura za registraciju djelatnosti 5
Prethodna aktivnost #2 Usvajanje od strane vlade finalnog nacrtu novog Zakona o preduzećima u FBiH	Početno stanje (2012): - troškovi registracije novih firmi (LLC) u FBiH u 2012.g. su bili 3,7 miliona KM; a troškovi vremena ekvivalentni 1,3 KM. - notarske tarife za otvaranje firme u FBiH se kreću od 175 do 1.000 KM;	Cilj (kraj Q1 2015): - troškovi i vrijeme registracije firme smanjeni za do 20 procenata - smanjenje notarskih tarifa sveukupno za do 15 procenata
Prethodna aktivnost #3 Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji firmi u FBiH; i smanjenje notarskih tarifa.		

¹⁷ Procjenu ovih troškova je dala među-resorna radna grupa koju je formirala Vlada RS za pripremu procjene regulatornih uticaja na proces registracije djelatnosti u RS. Vlada RS je potvrdila i službeno usvojila taj materijal.

Stub 2 – Pojednostavljenje investicionih procedura u oblasti inspekcije		
Prethodna aktivnost #4 Donošenje novog Zakona o inspekcijama u FBiH	Početno stanje (2012) - prosječan broj izdatih rješenja na dan je 311 - direktni troškovi firmi na osnovu učestalosti inspekcija bez inspekcija zasnovanih na riziku su 9 miliona KM	Cilj (kraj Q1 2015): - prosječni procenat ¹⁸ povećanja broja rješenja izdatih na dan najmanje 15 procenata (povećana efektivnost) Cilj (kraj Q3 2015) - direktni troškovi firmi na osnovu učestalosti inspekcija bez inspekcija zasnovanih na riziku smanjeni za najmanje 10 procenata
Prethodna aktivnost #5 Donošenje Zakona o gradnji i četiri pravilnika u RS	Početno stanje (2012) - vrijeme potrebno za svaku pojedinačnu dozvolu (urbanističku, građevinsku i upotrebnu) iznosi u prosjeku 45 dana - direktni i indirektni troškovi pribavljanja svih dozvola vezanih za gradnju se procjenjuju na 180 miliona KM godišnje, na osnovu stvarne učestalosti podnošenja zahtjeva za dozvole u svim gradovima i općinama u RS	Cilj (kraj Q1 2015): - vrijeme potrebno za svaku pojedinačnu dozvolu (urbanističku, građevinsku i upotrebnu) do 15 dana - direktne i indirektnu uštede za firme kao rezultat novog zakona se procjenjuju na 17 miliona KM godišnje
Stub 3 – Pojednostavljenje procesa prekogranične trgovine		
Prethodna aktivnost #6 Donošenje pod-zakonskih akata (pravilnika) za pojednostavljivanje procedura uvoza/izvoza u FBiH	Početno stanje (2012), na osnovu stvarne učestalosti podnošenja zahtjeva firmi za izvozne/uvozne dozvole Troškovi: 9,3 miliona KM Vrijeme: ekvivalent 9,9 miliona KM	Cilj (kraj Q1 2015): Smanjenje troškova poslovanja i troškova čekanja licenci, dozvola i odobrenja u vezi s procedurama uvoza i izvoza za 7 ¹⁹ ključnih izvoznih sektora jednokratnim sveukupnim smanjenjem do 5 procenata u oba entiteta (2 miliona KM).
Prethodna aktivnost #7 Donošenje pod-zakonskih akata za pojednostavljivanje procedura uvoza/izvoza u RS	Početno stanje (2012), na osnovu stvarne učestalosti podnošenja zahtjeva firmi za izvozne/uvozne dozvole Troškovi: 8,8 miliona KM Vrijeme: ekvivalent 19 miliona KM	

¹⁸ Na osnovu uvođenja novog režima uzorkovanja propisanog novim Zakonom.

¹⁹ Prerada drveta; voće i povrće, meso i mesne preradevine; bazični metali; mliječni proizvodi i električni aparati i prerada metala.

ANEKS 2: PISMO O RAZVOJNOJ POLITICI

G. Jim Yong Kim
Predsjednik
Svjetska banka
1818 H Street, N.W.
Washington, D.C., 20433
[datum]

REF: Pismo o razvojnoj politici
Zajam za razvojnu politiku poslovnog ambijenta u Bosni i Hercegovini

Poštovani g. Kim,

Ovim putem tražimo, u ime Bosne i Hercegovine (BiH), Zajam za razvojnu politiku poslovnog ambijenta u iznosu od 50 miliona US\$ za podršku našem programu ekonomskih reformi. U ovom pismu su date generalne osnovne informacije i rezimirani kritični aspekti programa, kojeg su vlasti opredijeljene provesti u kratko- i srednjoročnom periodu u svrhu implementacije reformi na unaprjeđenju poslovnog ambijenta i održivosti ekonomskog rasta i otvaranja radnih mjesta.

Makroekonomski okvir

Vlasti u BiH su i dalje fokusirane na osiguranje održivog ekonomskog rasta i financijske stabilnosti, te pružanja podrške za unaprjeđenje poslovnog ambijenta. Pet godina nakon izbijanja krize, njene dugotrajne posljedice su još uvijek vidljive, ali najnoviji indikatori ipak ukazuju na skroman ekonomski oporavak u 2013.g., uglavnom vođen izvozom. Valutni odbor i dalje osigurava monetarnu stabilnost, a inflacija je tokom 2013.g. ostala niska. Industrijska proizvodnja i prerada su rasli ukazujući na oživljavanje prerađivačkog sektora, vođenog rastom izvoza, uz rast izvoza roba od 8,7 procenata u 2013.g. Sveukupno, procjenjuje se da je ostvren ekonomski rast od 1,8 procenata u 2013.g., za razliku od 0,7 procenata u 2014.g. kao posljedica nedavnih poplava.

Posljedice nedavnih poplava na ekonomske aktivnosti u BiH nameću dodatni pritiskak na ionako slab ekonomski oporavak. Učinak ekonomije Bosne i Hercegovine (BiH) je posljednjih godina bio slab, zbog lošeg unutrašnjeg i vanjskog ekonomskog okruženja, ali rast izvoza je doveo do blagog ekonomskog oporavka u 2013.g. Industrijska proizvodnja je povećana za 6,4 procenta u 2013.g. uz rast prerađivačke industrije za 9,7 procenata i poluproizvoda za 4,7 procenata. Inflacija je u 2013.g. ostala niska, a na kraju godine BiH je zabilježila deflaciju. Unutrašnji i međunarodni rizici za oporavak su i dalje prisutni, uključujući visoku stopu nezaposlenosti (27,5 procenata) i spor oporavak u EU. Iako je povećanje izvoza dovelo do skromnog rasta, spor oporavak EU bi mogao ugroziti rast izvoza, a smanjenje fiskalnih prihoda uticati na budžet u 2014.g.

Štete i gubici od poplava se procjenjuju na ekvivalent od skoro 15 procenata BDP-a. Osiguranje održivosti fiskalnog okvira je od ključnog značaja za makro-ekonomsku stabilnost. U 2010.g. smo počeli fiskalnu konsolidaciju i smanjili fiskalni deficit na 2,6 procenata u 2012.g. (u skladu sa zahtjevima MMF-ovog programa) s 5,5 procenata BDP-a u 2009.g. Stoga se BiH čak i prije poplava suočavala sa značajnim fiskalnim izazovima pogoršanim smanjenjem prihoda. Za osiguranje održivog fiskalnog stanja u svjetlu smanjenja prihoda, vlasti su poduzele neke mjere na smanjenju rashoda. Očekuje se da će poplave nametnuti dalji pritisak na javne financije, dovodeći fiskalni deficit do 4,5 procenta BDP-a u 2014.g. Obzirom na stanje javnih financija u BiH, nema mnogo fiskalnog prostora za pokrivanje čak ni najhitnijih humanitarnih potreba. Stoga će se

fiskalna konsolidacija morati staviti na čekanje u neposrednom narednom periodu, obzirom da se očekuje pad prihoda i povećanje potreba kao posljedica nedavnih poplava.

Vlasti će raditi na osiguranju održivosti fiskalnog okvira kao preduslova za makroekonomsku stabilnost. Vlasti su uključene u tekući dijalog s timom MMF-a i u potpunosti podržavaju pravac reformi. Za procjenu prihoda primjenjujemo konzervativni pristup i naše budžete smo bazirali na prognozama prihoda manjim od MMF-ovih. Nakon poplava, s malo mogućnosti za dalje povećanje financiranja s domaćeg tržišta, potrebe za vanjskim financiranjem su se povećale na procijenjenih 4,6 procenata BDP-a. Neki potencijalni izvori financiranja su već identificirani za djelimično pokrivanje deficita, a osiguranje dodatnih izvora financiranja (1,7 procenata BDP-a) se očekuje iz sredstava prikupljenih na nedavno održanoj donatorskoj konferenciji organiziranoj u Briselu 16. jula 2014.g. Izuzetno cijenimo Bančino brzo odobrenje Zajma za hitni oporavak od 100 miliona US\$, koji će zajedno s ovim zajmom za razvojnu politiku osigurati materijalnu pomoć u ovim teškim vremenima. Implementacija neophodnih fiskalnih mjera i strukturalnih reformi će se zasnivati na snažnom partnerstvu koje tražimo od Svjetske banke i MMF-a u narednim godinama. Opredijeljeni smo da radimo na implementaciji dodatnih strukturalnih reformi koje će zemlju u srednjoročnom periodu približiti funkcionalnim tržišnim ekonomijama.

Program reformi poslovnog okruženja

Naša opredijeljenost je transformacija BiH u potpuno funkcionalnu tržišnu ekonomiju s aktivnim privatnim sektorom. Smatra se da poslovni ambijent u BiH zaostaje za susjedima, pri čemu je u posljednjem Doing Business izvještaju rangirana na 131. mjestu. Reforme koje se trenutno provode i za koje ova operacija pruža podršku omogućavaju odgovaranje na potrebe poslovnog ambijenta i njegovo restrukturiranje, unaprjeđenje upravljanja i efikasnosti javne administracije, uz istovremeno osiguranje stvaranja uslova za poticanje razvoja i rasta privatnog sektora.

Olakšanje pokretanja poslovnih djelatnosti

Naš osnovni cilj s ovim setom reformi je rješavanje kritičnih pitanja koja otežavaju pokretanje poslovnih djelatnosti. Već dugo vremena ne dolazi do ravnomjernog smanjenja vremena i troškova otvaranja firmi u cijeloj BiH, što BiH čini najmanje povoljnom zemljom za poslovanje u regiji. U tom smislu, entitetske vlade su pokrenule reforme koje će omogućiti bržu i povoljniju registraciju djelatnosti. RS je pokrenula pristup u dvije faze za uspostavljanje One-Stop-Shop-a (OSS) za registraciju djelatnosti. Faza 1, koja je predmet ove operacije, uključuje zakonsku reformu u cilju smanjenja troškova i vremena pokretanja djelatnosti za više od 50 procenata. Reforma uključuje izmjene paketa od 13 raznih zakona i propisa, od kojih su najznačajniji izmjene Zakona o registraciji djelatnosti, Zakona o agenciji za posredničke, informatičke i financijske usluge, Zakona o privrednim društvima, Zakona o sudskim taksama i naknadama i Zakona o administrativnim taksama, te izmjene Uredbe o notarskim tarifama. Zakoni su već usvojeni, a RS je krenula u Fazu 2 uspostavljanjem OSS 1. decembra 2013.g. Reformski proces značajno smanjuje broj procedura potrebnih za pokretanje djelatnosti u RS. Paralelno, FBiH je pripremila novi Zakon o preduzećima, uvodeći moderne prakse korporativnog upravljanja, pojednostavljene i unaprjeđenje politike registracije, smanjenje zahtjeva za kapitalom, i nove prakse vezane za povezana preduzeća. Zakon o preduzećima je u završnoj fazi procesa usvajanja. FBiH je opredijeljena za usvajanje tog zakona u što skorijem roku, najkasnije tokom avgusta 2014.g. Pored toga, FBiH je izmijenila Zakon o registraciji firmi u cilju unaprjeđenja procesa registracije i smanjenja troškova registracije za 50 procenata.

Pojednostavljenje investicionih procedura u oblasti inspekcije i gradnje

Režimi inspekcije i gradnje imaju veliki uticaj na funkcioniranje naše ekonomije. FBiH je ušla u reforme inspekcije, obzirom na njen značajan uticaj na poslovanje i pristupanje EU. Vertikalna koordinacija službenih kontrola je kritičan element u sveukupnim zahtjevima koje BiH mora ispuniti da bi mogla izvoziti u EU. Pored

toga, FBiH je opredijeljena za uvođenje inspekcije zasnovane na riziku, certificiranja inspektora i organizacionih promjena u cilju unaprjeđenja usluga koje pruža privatnom sektoru. Očekuje se da će samo inspekcije zasnovne na riziku firmama donijeti uštede u iznosu do 10 %.

Izvještaj Doing Business iz 2014.g. rangira BiH na 175. mjesto po pribavljanju građevinskih dozvola sa 17 procedura, 170 dana i troškovima od 1.100 procenata prihoda po glavi. RS je stoga pripremila novi građevinski zakon koji uvodi pristup zasnovan na riziku i pojednostavljene i ekonomičnije procedure. Zakon omogućava bržu i efikasniju administrativnu obradu velikih infrastrukturnih projekata. Proces i dokumentacija za izdavanje građevinskih i upotrebnih dozvola su pojednostavljeni, a vrijeme potrebno za pribavljanje obje dozvole neće prelaziti 15 dana bez obzira na veličinu objekta. Vlada RS procjenjuje da će to firmama omogućiti uštede u iznosu do 17 miliona KM godišnje.

Pojednostavljenje procesa prekogranične trgovine:

Razvojna strategija FBiH i Ekonomski program RS jasno definiraju opredijeljenost i fokus na unaprjeđenje okvira za povećanje otvorenosti ekonomije BiH. Imajući na umu podijeljene nadležnosti između države i entiteta, procedure uvoza/izvoza predstavljaju teret za poslovnu zajednicu zbog nejasnih zahtjeva za dokumentacijom, potrebnog vremena i troškova za rješavanje bilo kojeg pitanja. Vlasti stoga provode mjere u cilju unaprjeđenja procedura uvoza/izvoza pojednostavljenjem procedura, smanjenjem broja potrebnih koraka, definiranjem broja i obrazaca potrebne dokumentacije, te definiranjem načina utvrđivanja naknada. Procjenjuje se da će ovo smanjenje direktnih i indirektnih troškova pribavljanja licenci, dozvola i odobrenja vezanih za procedure uvoza/izvoza za sedam ključnih sektora (drvo; voće i povrće; meso; bazični metali; mliječni proizvodi; električni aparati i metal) donijeti uštede od 4 procenta (2 miliona KM) za oba entiteta.

Buduća razmatranja

Vlasti su opredijeljene za unaprjeđenje poslovnog ambijenta i privlačenje više investicija u BiH. Da bi se ostvarile veće investicije, postoji visok nivo opredijeljenosti za niz srednjoročnih reformi u cilju unaprjeđenja investicione klime i omogućavanja investiranja i re-investiranja, stvaranja jedinstvenog ekonomskog prostora u BiH i pripremanja terena za investitore smanjenjem troškova pokretanja i vođenja poslovanja u BiH, te omogućavanjem bržeg korporativnog restrukturiranja privatnih preduzeća i stavljanjem neproduktivne imovine u produktivnu upotrebu za investitore.

Vlasti će raditi zajedno na širenju tih reformi u srednjoročnom periodu. Stoga su opredijeljene za dalje unaprjeđenje poslovnog ambijenta i planiraju dalje aktivnosti na sljedećim reformama:

- i) Harmonizacija kontrole kvaliteta uvoza i izvoza u cijeloj BiH, osiguravajući harmonizirane procedure, robe i procese za uvoz i izvoz na svim graničnim prelazima u BiH.
- ii) Pojednostavljenje i unaprjeđenje registracije djelatnosti i stvaranje transakcione platforme/platformi za E-registraciju za olakšanje registracije. Da bi se to omogućilo, moraće se raditi na pripremanju za E-potpis u oba entiteta.
- iii) Unaprjeđenje inspekcija i njihovo veće usklađivanje s praksama EU putem pune implementacije inspekcije zasnovane na riziku, boljeg uzorkovanja i kontrole, korištenja lista za provjeru (check-lista) i planiranja na osnovu rizika, te izgradnja kapaciteta inspekcija za provođenje preventivnih i korektivnih aktivnosti.
- iv) Unaprjeđenje propisa koji uređuju troškove prenosa imovine i poreza. Te bi reforme trebale omogućiti brže pokretanje i lakši prestanak poslovanja u zemlji.

Za deblokadu potencijalno neproaktivne imovine i omogućavanje aktivnijeg i otpornijeg privatnog sektora, entiteti će raditi na unaprjeđenju okvira za rješavanje nesolventnosti firmi i pratećih praksi. Revizije propisa o nesolventnosti i uvođenje bržeg vansudskog poravnjenja i stečaja, bi trebali omogućiti brže korporativno restrukturiranje i stavljanje neproaktivne imovine u produktivno korištenje. To će zahtijevati revidiranje entitetskih propisa o financijskog konsolidaciji i restrukturiranju, kao i pojednostavljenje i ubrzanje procesa restrukturiranja putem studskog stečaja za osiguranje uspješnijeg restrukturiranja firmi i njihovog oživljavanja. To će uključivati unaprjeđenje rada stečajnih upravitelja i sudaca, kao i smanjenje troškova tih operacija.

Konačno, rad na unaprjeđenju izvršenja ugovora i naplate po neizvršenim ugovorima putem bržeg sudskog i van-sudskog poravnjenja i prisilne naplate će se trebati završiti.

Nikola Špirić

Ante Krajina

Zoran Tegeltija

ANEKS 1: ODNOSI S MMF-om

Izvršni odbor MMF-a je završio šesti i sedmi pregled SBA za Bosnu i Hercegovinu i odobrio povećanje SBA od 95,7 miliona € i isplatu 191,4 €

Izjava za medije No. 14/320
30. juni 2014.g.

Izvršni odbor Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) je danas završio šesti i sedmi pregled ekonomskog učinka Bosne i Hercegovine (BiH) u okviru programa za koji se podrška pruža putem Stand-by aranžmana (SBA). Izvršni odbor je takođe odobrio povećanje SBA od 84,55 miliona SDR (oko 95,7 miliona €) za pokrivanje hitnih potreba zemlje za plaćanjem uzrokovanih teškim poplavama u maju 2014.g. Završetak pregleda i povećanje iznosa omogućavaju isplatu ukupnog iznosa od 169,1 milion SDR (oko 191,4 miliona €), što daje ukupnu isplatu u okviru aranžmana od 422,75 SDR (oko 478,5 miliona €).

Odbor je takođe vlastima odobrio zahtjev za izmjenu kriterija učinka fiskalnog bilansa na kraju juna 2014.g., kraju septembra 2014.g. i kraju decembra 2014.g. (neto pozajmljivanje) centralnih vlada Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) i Republike Srpske (RS) da bi se održile posljedice prirodne nepogode na vladine financije.

SBA u trajanju od 24 mjeseca je odobren 26. septembra 2012.g. (pogledati [Press Release No. 12/366](#)) i produžen je za devet mjeseci i povećan za 135,28 miliona SDR (oko 153,1 miliona €) 31. januara 2014.g., da bi se zadovoljile dodatne financijske potrebe, koje se javljaju uglavnom krajem 2014.g. (pogledati [Press Release No. 14/36](#)). Ukupni aranžman će dostići 558,03 miliona SDR (oko 631,6 miliona €) ili 330 procenata kvote nakon dva povećanja.

Nakon razmatranja Izvršnog odbora, g. David Lipton, Prvi zamjenik upravnog direktora i v.d. predsjedavajućeg, je izjavio:

“Izvršni odbor izražava žaljenje zbog velikih šteta i teškoća uzrokovanih nedavnom prirodnom nepogodom koja je pogodila Bosnu i Hercegovinu. Ekonomija je bila na dobrom putu prije nepogode, uz povećanje rasta i smanjenje vanjskog disbalansa. Uticaj nepogode je učinio ekonomske izblede neizvjesnijim. Razumljivo je da se očekuje usporavanje rasta i značajno povećanje deficita tekućeg računa. Donatorska konferencija planirana za sredinu jula će biti od kritičnog značaja za mobilizaciju međunarodne donatorske podrške za rekonstrukciju.

“Uz napredak fiskalne konsolidacije prije nepogode, kako je i bilo planirano, ima protora za privremeno olabavljenje fiskalne politike u svrhu apsorpcije gubitka prihoda i dodatnih potreba za potrošnjom, te izbjegavanja daljeg smanjenja aktivnosti. Ipak, za održavanje stabilnosti javnog duga, biće od kritičnog značaja strogo ograničavanje potrošnje koja nije prioritetna i nastavak tekućih napora na povećanju naplate prihoda.

“Vlasti su usvojile dobro-koordiniranu strategiju procjene i upravljanja posljedicama nepogode na bankarski sistem. Dalji napredak na unaprjeđenju supervizije banka i rezerviranja za nepredviđene troškove, kao i zakonski i regulatorni okvir za bankarski sektor generalno, te naročito rješavanje nenaplativih zajmova, će rezultirati otpornijim bankarskim sektorom. Preostali nedostaci okvira za sprječavanje pranja novca će se takođe morati riješiti.

“Obnavljanje aktivnosti na programu strukturalnih reformi će biti od kritičnog značaja da bi zemlja iz katastrofe izašla jača, uz brži rast i više radnih mjesta. Mjere na olakšanje registracije djelatnosti i poslovanja već daju pozitivne rezultate, ali treba još raditi na unaprjeđenju ekonomskog upravljanja. Usvajanje novog radnog zakonodavstva pogodnijeg za otvaranje radnih mjesta je bitno za smanjenje velike nezaposlenosti.

“Obzirom na učinak vlasti i dodatne financijske potrebe nametnute prirodnom nepogodom, povećanje Stand-by aranžmana je prikladan korak za olakšanje procesa prilagođavanja. Aranžman i dalje ostaje važno uporište ekonomskih politike tokom ovog neizvjesnog i teškog perioda.”

ODJELJENJE MMF-a ZA KOMUNIKACIJE

Odnosi s javnošću

Odnosi s medijima

E-mail: publicaffairs@imf.org E-mail: media@imf.org

Fax: 202-623-6220 Phone: 202-623-7100